

**Міністерство освіти і науки України
Приватний вищий навчальний заклад
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»**

**Історико-філологічний факультет
Кафедра романо-германської філології**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МАГІСТР»**

**ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНІХ КЛАСІВ
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Виконала:

здобувачка історико-філологічного факультету
спеціальність: 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))
Марискевич М. Р.

Науковий керівник

к. пед. н., доц.
Будз І. Ф.

Рецензент:

к. пед. н., доц.
Кваснецька Н. В.

Рівне-2024

УДК 811.111:373

МАРИСКЕВИЧ М. Р.

**ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УЧНІВ СЕРЕДНІХ КЛАСІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Наукова робота спрямована на вивчення особливостей організації уроків англійської в умовах дистанційної освіти у середній/старшій школі. Було проаналізовано теоретичні основи дистанційного навчання як сучасної освітньої технології, розглянуто сучасні методи викладання англійської у дистанційному форматі й особливості організації дистанційного навчання на уроках англійської. Здійснено дослідно-експериментальну перевірку ефективності методики формування англійської лексичної компетентності в умовах дистанційної освіти у середній школі. Розроблено методику формування англійської лексичної компетентності учнів в умовах дистанційної освіти у середній школі. У процесі роботи використано різноманітні онлайн-ресурси та платформи для створення ефективних вправ (Popplet, Quizlet, WordsTool, Educaplay, WordArt, Canva, WordWall, Padlet, Infogram). Кількісний і якісний аналіз результатів дослідження підтвердив ефективність методики формування англійської лексичної компетентності в умовах дистанційної освіти у середній школі.

Ключові слова: дистанційне навчання, англійська лексична компетентність, методика вивчення англійської мови, учні середньої школи.

MARYSKEVYCH M. R.

**FORMATION OF ENGLISH LEXICAL COMPETENCE OF MIDDLE
SCHOOL STUDENTS IN THE CONTEXT OF DISTANCE LEARNING**

The research is aimed at studying the peculiarities of organising English language lessons in the context of distance education in secondary/high school. It was analysed the theoretical foundations of distance learning as a modern educational technology, examines modern methods of teaching English in a distance format and the peculiarities of organising distance learning in English lessons. An experimental test of the effectiveness of the methodology for developing English lexical competence in the context of distance education in secondary school has been carried out. A methodology for developing students' English lexical competence in the context of distance education in secondary school has been developed. During the work, various online resources and platforms were used to create effective exercises (Popplet, Quizlet, WordsTool, Educaplay, WordArt, Canva, WordWall, Padlet, Infogram). The quantitative and qualitative analysis of the research results confirmed the effectiveness of the methodology for developing English lexical competence in the context of distance education in secondary school.

Keywords: distance learning, English lexical competence, methods of teaching English, secondary school students.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ УРОКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ.....	8
1.1. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія.....	8
1.2. Сучасні методи викладання англійської мови у Дистанційному форматі.....	18
1.3. Особливості організації дистанційного навчання на уроках англійської мови.....	29
Висновки до першого розділу.....	35
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ.....	37
2.1. Педагогічний аналіз рівнів сформованості англومовної лексичної компетентності учнів	37
2.2. Методика формування англумовної лексичної компетентності учнів в умовах дистанційної освіти у середній школі.....	43
2.3. Порівняльна характеристика рівнів сформованості англумовної лексичної компетентності учнів після проведення формуального експерименту.....	52
Висновки до другого розділу.....	56
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

Актуальність теми. Дистанційне навчання – це використання мережевих, програмних, інформаційних і педагогічних технологій для організації процесу навчання з використанням синхронних чи асинхронних форм роботи з навчальним матеріалом. Для вчителя іноземної мови важливим є забезпечення цілеспрямованого, контрольованого та інтенсивного процесу оволодіння англійською мовою, враховуючи індивідуальні особливості та здібності кожного учня. Нині дистанційне навчання стає засобом забезпечення неперервного доступу до освіти для здобувачів освіти, навіть у важких ситуаціях воєнного конфлікту. Це дозволяє зберігати зв'язок між вчителями та учнями, забезпечуючи неперервність навчального процесу.

Сучасні учні досить активно цікавляться цифровими технологіями, використання комп'ютерних програм та Інтернет-технологій під час дистанційного навчання може бути ефективним засобом вивчення англійської мови. Важливо враховувати, що розвиток різних видів мовленнєвої діяльності, таких як аудіювання, читання, говоріння та письмо, залишається фундаментальною частиною вивчення іноземної мови.

Нормативно-правовими документами щодо організації дистанційного навчання в Україні є: Закон України «Про освіту» [22], Закон України «Про повну загальну середню освіту» [23], Постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні» [49], Наказ Міністерства освіти і науки від 08.09.2020 року № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання» [41] та інші. В міжнародній практиці дистанційне викладання іноземних мов визнано ефективним інструментом освіти, а його популярність швидко зросла за останні 15 років. Важливо відзначити, що сьогодні широко використовуються різноманітні освітні середовища для дистанційного навчання іноземних мов.

Загальнотеоретичним питанням дистанційної освіти та супровідним поняттям присвячено безліч праць як вітчизняних науковців (А. Андреев,

В. Биков, Н. Жевакіна, Н. Корсунська, В. Кухаренко, В. Солдаткін, О. Тихомірова та ін.), так і зарубіжних (Д. Пейнтер (D. Painter), П. Валіатан (P. Valiathan), Е. Розетт (A. Rossett), Р. Воган Фразе (R. Vaughan Frazze), Р. Шанк (R. Schank) та ін.), якими розроблені теоретичні положення здійснення дистанційного навчання, проте динамічні процеси в інформаційному суспільстві й модернізаційні зміни в освітній галузі повсякчас породжують нові проблеми в цій сфері та необхідність їх наукового осмислення і практичного вирішення. Таким чином, стан досліджуваної проблеми в психолого-педагогічній літературі і нагальні потреби шкільної практики зумовили вибір теми дипломної роботи **«Формування англомовної лексичної компетентності учнів середніх класів в умовах дистанційного навчання».**

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність методики формування англомовної лексичної комунікативної компетентності учнів під час дистанційного навчання.

1. Розкрити теоретичні аспекти формування англомовної лексичної компетентності учнів під час дистанційного навчання;
2. Визначити критерії та показники й схарактеризувати рівні сформованості англомовної лексичної комунікативної компетентності учнів, визначити діагностичний інструментарій дослідження;
3. Розробити методику формування англомовної лексичної комунікативної компетентності учнів під час дистанційного навчання.
4. Експериментально перевірити ефективність методики розвитку англомовної лексичної компетентності учнів під час дистанційного навчання.

Об'єкт дослідження – процес формування англомовної лексичної компетентності учнів під час дистанційного навчання.

Предмет дослідження – зміст, форми та методи формування англомовної лексичної компетентності учнів.

Для досягнення мети та розв'язання поставлених задач дослідження використано такі **методи**:

–*теоретичні* (аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення, абстрагування – для визначення понятійно-категоріального апарату дослідження, розроблення його методики; історико-логічний – для вивчення теоретичних основ досліджуваної проблеми);

–*емпіричні* (анкетування; індивідуальна бесіда; спостереження за дітьми у процесі освітньої діяльності; педагогічний експеримент – констатувальний, формувальний, контрольний етапи);

–*методи математичної статистики* (кількісний і якісний аналіз результатів дослідження; метод наочного представлення результатів).

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що розроблена методика може бути використана в закладах освіти для формування англomовної компетентності учнів під час дистанційного навчання. Виділені критерії та показники можуть бути використані учителями для діагностичної роботи. Теоретичні та практичні результати дослідження можуть бути використані методистами у системі післядипломної педагогічної освіти, а також у закладах вищої освіти.

Апробація та впровадження результатів магістерського дослідження.

Обґрунтовані та досліджені автором положення апробовані та впроваджені в освітній процес закладів загальної середньої освіти. Основні результати дослідження було обговорено на Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасний стан та тенденції розвитку науки та освіти» (м. Дніпро, 30 грудня 2023 року), VI Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності» (м. Тернопіль, 5-6 жовтня 2023 року), а також на засіданнях кафедри романо-германської філології.

Публікації. Основний зміст і результати магістерського дослідження відображено в публікації автора:

Марискевич М. Р. Дистанційне навчання: технології, виклики та перспективи. *Сучасний стан та тенденції розвитку науки та освіти* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (Дніпро, 30 грудня 2023 р). Research Europe, 2023. С. 39-40.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (65 найменувань). Основний обсяг роботи становить 56 сторінок. Робота містить 6 таблиць, 12 рисунків. Загальний обсяг магістерської роботи складає 64 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ УРОКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

1.1. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія

Протягом останніх двох десятиліть спостерігається перехід від традиційної форми навчання до використання комп'ютерних технологій, що стало можливим завдяки розвитку Інтернету. Це надає можливість передавати дані від одного кінця світу до іншого, обговорювати теми з іншими користувачами онлайн і публікувати інформацію на веб-сайтах для загального доступу [63].

Інновації, характерні для будь-якої професійної діяльності, вивчаються, аналізуються і впроваджуються. В освітній системі інновації виникають з наукових досліджень та передового педагогічного досвіду як окремих вчителів, так і колективів.

Однією з форм інновацій в професійній освіті є впровадження дистанційного навчання. На відміну від заочного навчання, дистанційне навчання дозволяє вчитися з будь-якої відстані, не потребуючи фізичного присутності в навчальному закладі. У цьому форматі взаємодія вчителя і учня відбувається в віртуальному просторі, де обидва перебувають за своїми комп'ютерами і спілкуються через Інтернет [62].

Дистанційне навчання – це сукупність технологій, які забезпечують доставку основного навчального матеріалу, взаємодію учнів і вчителів у режимі онлайн, а також надають учням можливість самостійно працювати з навчальними ресурсами під час процесу навчання [34; 59].

У науково-педагогічній літературі відсутнє єдине визначення поняття «дистанційне навчання». Наприклад, згідно з О. Федоровою, це організований освітній процес, що задовольняє освітні потреби учнів, незалежно від їхнього місцезнаходження, і відбувається за допомогою комп'ютерних технологій [7].

І. Ю. Ушкаленко та Ю. С. Зелінська розглядають дистанційне навчання як оптимальну форму для тих, хто хоче продовжувати освіту, але не може регулярно відвідувати навчальний заклад [58]. О. О. Павленко визначає його як технологію, що базується на принципах відкритого навчання та використанні комп'ютера [44].

А. П. Рибалко говорить про дистанційне навчання як форму освіти, що використовує комп'ютери та телекомунікаційні технології для інтерактивної взаємодії між викладачем і студентом [51]. За Є. Полат, це нова форма навчання, що відрізняється від традиційних форм і передбачає використання інших методів та форм [47].

Ще один підхід розглядає дистанційне навчання як технологію, що використовує інформаційно-комунікаційні та комп'ютерні технології для передачі інформації від викладача до студента без безпосереднього контакту [47].

Основні принципи дистанційного навчання – це встановлення інтерактивного спілкування між учнем та вчителем без забезпечення їх безпосередньої зустрічі та самостійне освоєння певного масиву знань і навичок за обраним курсом при використанні певних інформаційних технологій [57].

Сучасний період можна назвати ерою інформатики та телекомунікацій, де відбувається активний обмін інформацією та знаннями. Навчання та робота стали тісно пов'язаними, оскільки професійні знання швидко застарівають і вимагають постійного оновлення. Світова телекомунікаційна інфраструктура створює можливість для масового безперервного самонавчання та обміну інформацією незалежно від часових та просторових обмежень. Дистанційне навчання вважається ефективною системою підготовки та підтримки висококваліфікованих фахівців [56].

У ХХІ столітті доступність комп'ютерів і Інтернету робить поширення дистанційного навчання ще доступнішим та ефективнішим. Інтернет виступає величезним зрушенням, набагато більшим, ніж радіо чи телебачення,

дозволяючи спілкуватися та отримувати зворотний зв'язок від будь-якого слухача, незалежно від його місцезнаходження [52].

Дистанційне навчання може використовувати різноманітні методи подачі навчальної інформації. Прогресуючи від традиційних друкованих видань до передових комп'ютерних технологій (радіо, телебачення, аудіо/відеотрансляції, аудіо/відеоконференції, Інтернет-конференції, інтернет-трансляції) [55].

Багато великих компаній включають центри дистанційного навчання у свою структуру для стандартизації, зменшення витрат і поліпшення якості навчання персоналу.

Дистанційне навчання поділяється на кілька форм, таких як навчання типу екстернату для тих, хто не може відвідувати навчальні заклади, навчання на базі одного закладу через нові інформаційні технології, співпраця декількох навчальних закладів для підвищення якості програм, та автономні навчальні системи, які використовують різні мультимедійні програми для навчання тих, хто не закінчив освіти [48].

Сучасне дистанційне навчання базується на використанні різноманітних середовищ передачі інформації, таких як пошта, телебачення, радіо та інформаційні комунікаційні мережі. Використання технічного середовища обміну інформацією включає в себе дистанційні курси, веб-сторінки, електронну пошту, форуми, блоги, чати, відеоконференції та інші інструменти [52].

Дистанційне навчання існує як особлива форма освіти поряд із традиційним, заочним, вечірнім та екстернатним навчанням. Використання технологій дистанційного навчання дозволяє знизити витрати на проведення навчання, забезпечити доступ до освіти для великої кількості людей та підвищити якість навчання за допомогою сучасних інструментів [53].

Дистанційне навчання відіграє значущу роль у модернізації освіти. Використання комп'ютерних телекомунікацій дозволяє проводити різні форми занять, такі як чат-заняття, веб-заняття та телеконференції.

Сучасне суспільство вимагає особистостей, здатних до самоосвіти. Дистанційне навчання відповідає цій потребі, забезпечуючи постійний освітній розвиток. Ця форма навчання орієнтована на особистість, дозволяючи вибирати викладача та матеріали відповідно до індивідуальних потреб учнів. В порівнянні з заочною формою, дистанційне навчання відрізняється більшою оперативністю в засобах зв'язку, гнучкістю та індивідуалізацією навчальних програм і курсів.

Розвиток дистанційного навчання надзвичайно активний, зумовлений як розширенням мережі Інтернет, так і зростанням її можливостей у сфері інформації та комунікацій. Проте впровадження дистанційних технологій в освітній процес вимагає уважнішого вивчення методик засвоєння знань та аналізу факторів, що впливають на ефективність роботи учителів і учнів у дистанційному середовищі [35].

Ймовірно, дистанційне навчання стає альтернативою заочній формі навчання, проте воно уникає її недоліків, таких як переривчастість навчального процесу, відсутність постійного зворотного зв'язку та обмежений доступ до бібліотечних ресурсів [25].

Дистанційне навчання розширює доступ учнів до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, відкриває нові можливості для творчості та надає шанси навчатися та закріплювати професійні навички. Для учителів це відкриває можливість застосовувати нові форми та методи навчання, використовуючи концептуальне та математичне моделювання явищ і процесів [47].

В Україні розвиток дистанційної форми навчання започатковано затримкою у порівнянні з країнами Західної Європи і прогресував повільно, і це було пов'язано з декількома причинами, зокрема, з відношенням освітян до дистанційної освіти як конкуренту традиційній формі. Однак карантинні обмеження, викликані пандемією COVID-19, значно змінили освітню систему в Україні. Внаслідок цього примусове впровадження дистанційного навчання стало великим викликом для всіх учасників освітнього процесу [36].

Важливо відзначити, що в світовій практиці дистанційне навчання вже стало звичним явищем. У багатьох країнах популярність цієї форми навчання постійно зростає, оскільки вона визнана як найбільш гнучка та доступна.

Світові університети високо оцінюють дистанційне навчання (93%) та широко його використовують у навчальному процесі (87%) [65, с. 602].

До засобів навчання належать мережеві технології, які поділяються на такі різновиди:

– асинхронні мережеві технології (офлайн-навчання) – засоби комунікації, які дозволяють передавати і отримувати дані у зручний час для кожного учасника процесу, незалежно один від одного. До цього типу комунікацій можна віднести форуми, електронну пошту та ін.

– синхронні мережеві технології (онлайн-навчання) – засоби комунікації, які дозволяють обмінюватися інформацією у режимі реального часу. Це голосові та відеоконференції, текстові конференції (чати), технології Skype та ін. такі технології зручні, коли учасники віддалені один від одного територіально [9, С. 85].

Наявність онлайн-технологій навчання є життєво важливими для успішної реалізації дистанційного навчання. Тому такі технології важливо визначати як сукупність методів, форм і засобів взаємодії учасників освітнього процесу в процесі самостійного засвоєння певного масиву знань при здійсненні відповідного контролю за їх засвоєнням. Технології навчання будуються на фундаменті певного змісту і повинні відповідати вимогам його представлення. Класифікацію інформаційних технологій дистанційного навчання доцільно подати так [17]:

– презентаційні форми навчальних матеріалів (книги та друковані матеріали, електронні тексти та публікації, комп'ютерні навчальні презентації, мультимедіа, гіпермедіа, телебачення, радіо, віртуальна реальність та моделювання, електронні підтримуючі системи);

– методи подання навчальних матеріалів (радіотрансляція, телетрансляція, онлайн програми, онлайн сервіси, аудіо- та відео носії інформації, CD-ROM, DVD, USB флеш накопичувач, інтернет);

– види взаємодії учасників освітнього процесу (телеконференції, електронна пошта, групові мережі).

Розглядаючи дистанційне навчання як окрему форму, можна виділити її характерні особливості:

– гнучкість: дистанційне навчання дозволяє гнучко використовувати час і пристосовувати темп навчання до індивідуальних потреб;

– нерегламентованість: кількість часу для освоєння матеріалу є індивідуальною, адже студенти мають відкритий доступ до навчального матеріалу;

– модульність: система дозволяє опрацьовувати окремі інформаційні модулі в рамках обраного курсу, чітко визначаючи межі навчального матеріалу;

– паралельність: здобуття освіти можливе без відриву від виробництва;

– всеосяжність: студенти можуть одночасно отримувати доступ до різноманітних інформаційних джерел через відкритий доступ до інформаційної мережі;

– економічність: використання комп'ютерних технологій дозволяє ефективно використовувати приміщення, замінюючи навчальні аудиторії;

– технологічність: використання інноваційних технологій та інформаційно-комунікаційних технологій для інтерактивної комунікації та освоєння навчального матеріалу;

– соціальна рівноправність: забезпечення можливості отримання освіти незалежно від місця проживання, здоров'я чи матеріального стану студента;

– інтернаціональність: доступ до освіти та знань незалежно від національної належності через можливість її експортування в інформаційну мережу;

– нова роль викладача: викладач стає координатором пізнавального процесу, постійно вдосконалюючи навчальні курси та підтримуючи творчу активність учнів для саморозвитку [37; 46; 17].

Численні вчені, серед яких Б. Базильов, Г. Коломоєць, В. Мельник, Т. Огаренко, Т. Рожнова, О. Співаковський, Е. Швець, зосереджують свою увагу на дослідженні моделей дистанційної освіти. Моделювання навчання не лише дозволяє організувати весь освітній процес, але й прогнозує його можливий результат. Вибір моделі дистанційного навчання має велике значення, оскільки моделювання саме по собі гарантує дотримання принципів системності та послідовності. У дослідженнях Є. Полат [47] були визначені різні *моделі навчання*, включаючи ті, які передбачають використання інформаційно-комп'ютерних технологій:

Змішана модель. Це інтегрування очних і дистанційних форм навчання. Вона характеризується Є. Полат як найперспективніша, оскільки її можна використовувати в закладах вищої та середньої освіти. За цією моделлю викладач самостійно планує навчальну діяльність, визначаючи, які частини матеріалу будуть вивчені дистанційно, а які - очно. Такий підхід дозволяє викладачам гнучко використовувати різні методи та форми роботи.

Мережеве навчання. Це навчання, яке безпосередньо пов'язано з використанням світової інформаційної мережі. Ця модель є актуальною для тих, хто має обмеження, пов'язані з фізичними або іншими обставинами, які роблять неможливим відвідування навчального закладу очно. Вона може бути особливо корисною в умовах пандемії, коли потрібно замінити очний навчальний процес.

Поєднання мережевого навчання з кейс-технологіями створює модель, що включає в себе не лише використання світової інформаційної мережі, але й додаткової друкованої літератури, такої як підручники, довідники, навчальні посібники і методичні вказівки. Це сприяє поглибленню рівня знань здобувачів освіти та розширенню джерел інформації.

Інтерактивне телебачення (Two-way TV) – це модель навчання, що включає використання телевізійного обладнання та відеокамер. Під час періоду карантинних обмежень в Україні було впроваджено телеуроки, які були затверджені на державному рівні. Ця форма навчання, хоч і вимагає значних фінансових витрат, створює імітацію, близьку до очної форми, через використання відеозв'язку між викладачем і здобувачами освіти. Інтерактивні комунікації підвищують якість освіти, але вимагають фізичної присутності викладача та здобувача визначеного часу та місця (за відповідним посиланням).

В сучасній освітній системі України для організації дистанційного навчання використовуються дві основні форми: *синхронна та асинхронна*.

Синхронне навчання передбачає одночасну участь учителів і здобувачів освіти в освітньому процесі, включаючи вебінари, віртуальні класи та конференції. Її перевагами є реальний час взаємодії, миттєвий зворотний зв'язок та активна участь у дискусіях. Проте вона має обмеження в доступі до технологій та потребу у відповідному технічному оснащенні.

Асинхронне навчання не вимагає одночасної участі учасників в навчальних заходах. Здобувачі освіти можуть самостійно опрацьовувати навчальний матеріал у зручний для них час і власному темпі. Вони мають доступ до різних ресурсів, таких як віртуальні бібліотеки, онлайн-бази даних та інші. Серед недоліків – високий рівень самоорганізації та самодисципліни, відсутність взаємодії з викладачами та співучасниками, можливість затримки при консультуванні [38].

Одна з ефективних моделей, за думкою А. Стадній, – це модель організації мережевого курсу дистанційного групового навчання, що включає п'ять компонентів.

Перший компонент – це цільовий, який визначає мету навчання. Оскільки інформаційний простір розвивається динамічно, здобувач освіти повинен розвивати професійні якості найвищого рівня та володіти засобами самостійного навчання для безперервного підвищення фахових навичок.

Другий компонент – змістовий, який залежить від об'єкта навчання та галузі діяльності здобувача освіти. Зміст освіти визначається навчальними програмами конкретної дисципліни і спрямований на формування компетентностей та розвиток різних аспектів мислення та виховання.

Третій компонент – діяльнісний, що передбачає активну участь здобувача освіти у процесі навчання. Задачі, які викладаються, повинні бути якісними та різнорівневими, надаючи можливість самостійного вибору рівня участі.

Четвертий компонент – діагностично-оцінювальний, що забезпечує контроль за рівнем навчальних досягнень. Його важливість полягає в тому, що виявлені недоліки можуть бути виправлені, покращуючи якість освіти.

П'ятий компонент – соціально-емоційний, який є важливим аспектом дистанційного навчання. Забезпечення зворотного зв'язку за допомогою комп'ютерних технологій допомагає зменшити відсутність соціальних контактів і забезпечує ефективне спілкування між викладачем та здобувачами освіти [54].

Таким чином, дистанційне навчання визнається перспективною формою освітнього процесу, де активність та самостійність здобувачів освіти виступають ключовими принципами. Ця модель навчання покликана стимулювати самоініціативу учнів, маючи за основу їхню власну мотивацію до отримання нових знань і вмінь. Зокрема, в умовах воєнного стану дистанційне навчання стає оптимальною альтернативою для учителів та учнів, дозволяючи продовжувати освітній процес без необхідності фізичного присутності в навчальних закладах.

Моделі дистанційного навчання, такі як змішана модель та мережеве навчання, а також форми, наприклад, синхронне та асинхронне навчання, виступають ключовими складовими цієї освітньої парадигми. Змішана модель інтегрує різні форми навчання, дозволяючи викладачам та студентам гнучко пристосовувати процес вивчення. Мережеве навчання активно використовує інформаційну мережу для забезпечення доступу до різноманітних ресурсів.

Синхронне та асинхронне навчання визначаються різними формами взаємодії між викладачами та студентами. Синхронне навчання, через вебіари

та віртуальні класи, надає можливість реального часу для обміну ідеями та отримання миттєвого зворотного зв'язку. З іншого боку, асинхронне навчання дозволяє студентам опрацьовувати матеріал у власному темпі, враховуючи їхню особисту графіку та рівень самодисципліни.

Отже, дистанційне навчання, використовуючи різноманітні моделі та форми, є не лише ефективним рішенням у сучасних умовах, але й важливим чинником для розвитку гнучкого та доступного освітнього процесу.

1.2. Сучасні методи викладання англійської мови у дистанційному форматі

Зупинимося на деяких прийомах, формах та методах викладання англійської мови, які продемонстрували високу ефективність під час дистанційного навчання, та розглянемо їх особливості.

Використання різноманітних навчальних сервісів, платформ та порталів. Відомо, що сьогодні Інтернет насичений різноманітними навчальними сервісами, платформами та порталами (наприклад, Kahoot, Genial.ly, H5P, Duolingo, Edmodo), які можуть допомогти вчителю запуснути механізми гейміфікації під час дистанційного навчання, подолавши його очевидні недоліки у вигляді можливого зниження мотивації учнів до навчання, неможливості чітко зрозуміти власний прогрес та результати своєї діяльності тощо [40]. Спеціальні сервіси для вивчення англійської мови, незважаючи на свою основну роль у навчальному процесі, можуть також виявитися вельми корисними як додаткові інструменти. Нинішня реальність, пов'язана з повітряними тривогами, може призвести до змін у розкладі навчальних занять, і навіть до їх повного переривання. Саме в таких ситуаціях спеціальні сервіси набувають вагомості як засоби надання можливості студентам продовжити вивчення англійської мови в умовах обмежених можливостей для традиційних навчальних занять [40].

Існує безліч спеціальних сервісів для вивчення англійської мови, які пропонують різноманітні можливості для навчання та вдосконалення мовних навичок. Ось декілька з них:

– Duolingo – це популярний безплатний сервіс з інтерактивними вправами, іграми та тестами, які допомагають засвоїти лексику та граматику англійської мови;

– Rosetta Stone – цей платний сервіс, що фокусується на навчанні англійської мови через імітацію мовного оточення та спілкування, він включає аудіо- та відеоматеріали;

– Babbel – це сервіс, який надає короткі та практичні уроки англійської мови для реальних ситуацій, він орієнтований на швидке вивчення мови для практичного застосування;

– Memrise – це платформа з великою кількістю курсів для вивчення лексики та граматики англійської мови, вона базується на методі вивчення словникових карток;

– Busuu – це сервіс, який пропонує вивчення англійської мови через взаємодію з реальними носіями мови та іншими студентами;

– EnglishClub – цей ресурс надає навчальний матеріал для різних рівнів вивчення, включаючи граматику, лексику, аудіо- та відеоуроки;

– BBC Learning English – ресурс від BBC, який надає аудіо- та відеоматеріали для вивчення англійської мови;

– EF Englishtown – це сервіс з онлайн-курсами англійської мови, який надає можливість вивчати мову на різних рівнях;

– Italki – платформа, яка забезпечує можливість знаходити онлайн-вчителів або партнерів для спілкування англійською мовою [1; 43].

Ці сервіси пропонують різні підходи до навчання англійської мови, враховуючи потреби та стилі вивчення різних користувачів. Використання спеціальних сервісів для вивчення англійської мови викладачами в контексті навчального процесу відображає важливі тенденції сучасної педагогічної практики. Інтеграція цих сервісів дозволяє збагатити зміст навчальних занять, підвищити мотивацію та активність учнів, забезпечити інтерактивний підхід до навчання та індивідуалізацію процесу відповідно до потреб кожного студента. Сервіси дозволяють створювати вдосконалені домашні завдання, контролювати прогрес учнів та використовувати інтерактивні вправи на уроках. Такий підхід сприяє не лише покращенню педагогічної практики, але і розширенню можливостей учнів для здобуття навичок вивчення мови в ефективному, інноваційному середовищі [2].

Програми та сервіси для складання кросвордів. Зараз існує багато програм, які автоматизують складання кросвордів. Наприклад:

- Crossword Compiler – це один з найвідоміших інструментів для створення кросвордів, він має багато функцій, включаючи автоматичне заповнення сітки словами, можливість додавати зображення та багато інших налаштувань;

- EclipseCrossword – це безплатна програма для створення кросвордів, вона проста у використанні та має зручний інтерфейс;

- Hot Potatoes – ця програма дозволяє створювати не тільки кросворди, але й інші інтерактивні вправи, такі як тестування, заповнення пропусків тощо, популярна серед вчителів для створення навчальних матеріалів;

- Crossword Labs – це онлайн-інструмент, який дозволяє створювати кросворди без необхідності завантаження програмного забезпечення, програма дозволяє ділитися створеними кросвордами з іншими користувачами;

- Discovery Education's Puzzlemaker – це онлайн-інструмент для створення кросвордів, він має велику кількість налаштувань, які дозволяють створювати кросворди для навчання різних тем.

Використання кросвордів під час дистанційного навчання англійської мови може бути ефективним методом стимулювання навчального процесу та покращення вивчення мови. Кросворди допомагають:

- збагачувати словниковий запас;
- розвивати граматичні навички;
- відпрацьовувати фразові дієслова, термінологію;
- організувати взаємодію та змагання.

Програми та сервіси для створення тестових завдань. Існує багато програм і онлайн-інструментів, які допомагають створювати тестові завдання для навчання та оцінювання знань. Ось декілька найбільш популярних:

- Google Forms – це потужний та зручний інструмент для створення анкет, опитувань та тестових завдань. Він є частиною безплатного пакета інструментів

Google Workspace, і його можна використовувати для створення інтерактивних та динамічних форм для навчання та збору відповідей від учнів;

– Quizlet – це сервіс, що дозволяє створювати онлайн-картки з питаннями та відповідями, а також тести для перевірки знань, він добре підходить для вивчення словникового запасу та фраз;

– Kahoot! – це сервіс, що дозволяє створювати інтерактивні онлайн-вікторини та тести з груповою участю;

– Socrative – це інструмент, що дозволяє створювати тестові завдання та опитування, які студенти можуть проходити в режимі реального часу, він підходить для взаємодії під час віртуальних занять;

– ProProfs Quiz Maker – це онлайн-інструмент для створення різноманітних тестових завдань, включаючи питання різних типів, зображення та багато іншого;

– ExamTime – це сервіс, що дозволяє створювати різноманітні тести, включаючи питання з вибором відповіді, заповнення пропусків, з'єднання та інші, також він надає можливість створювати онлайн навчальні ресурси;

– Edmodo – це платформа для навчання, яка дозволяє створювати тестові завдання, завдання та спілкуватися зі студентами в онлайн-режимі.

– Testmoz – це інструмент, що дозволяє створювати онлайн-тести з різноманітними типами питань та можливістю автоматичного оцінювання.

Використання тестових завдань у контексті дистанційного онлайн навчання англійської мови демонструє низку позитивних аспектів. Зокрема, це сприяє об'єктивній оцінці рівня знань учнів та ефективному автоматизованому оцінюванню, забезпечуючи негайний зворотний зв'язок. Використання різних типів питань дозволяє адаптувати завдання до рівня навчання та стимулює активне та систематичне вивчення іноземної мови. Крім того, тестові завдання сприяють відстеженню прогресу учнів, допомагаючи усунути недоліки та забезпечити глибоке засвоєння матеріалу. Таким чином, використання тестових

завдань відкриває перспективи для покращення якості навчання та ефективного здобуття знань з англійської мови у віддаленому режимі [3; 5].

Програми та сервіси для створення презентацій. Найчастіше під час подання матеріалу викладачі застосовують найпоширеніший спосіб представлення інформації – презентацію. Популярними програмами для створення презентацій є:

– Microsoft PowerPoint – це одна з найбільш відомих та популярних програм для створення презентацій. PowerPoint надає великий набір інструментів для дизайну слайдів, вставки мультимедійних елементів та створення анімацій;

– Google Slides – це безплатний онлайн-інструмент від Google, який дозволяє створювати та спільно редагувати презентації. Він має подібний функціонал до PowerPoint, але працює у веббраузері;

– Apple Keynote – це програма для створення презентацій на платформі macOS та iOS, вона відома своїм дизайном та анімаційними ефектами;

– Canva – це сервіс, відомий своєю простотою та можливістю створювати графічні матеріали, включаючи презентації; Canva має багато готових шаблонів та інструментів для дизайну;

– Visme – це інструмент для створення візуальних матеріалів, включаючи презентації, він надає можливість додавати графіку, діаграми, анімацію та інші елементи;

– HaikuDeck – це інструмент, що допомагає створювати мінімалістичні та ефективні презентації з акцентом на графіку та зображення;

– Zoho Show – це онлайн-інструмент для створення та спільного редагування презентацій, він надає можливість спільно працювати над проектами у реальному часі.

Використання презентацій під час онлайн навчання англійської мови об'єднує в собі переваги візуалізації інформації, структурованого підходу до подання матеріалу, стимулювання зацікавленості учнів через візуальні ефекти, а також комплексне сприйняття матеріалу. Ця педагогічна стратегія сприяє

активізації навчального процесу, сприйняттю матеріалу з різних точок зору, а також забезпечує гнучкість та доступність уроків для учнів та вчителів. Крім того, можливість колаборативної роботи над презентаціями сприяє взаємодії та обміну знаннями у віртуальному навчальному середовищі [4; 6].

Інтерактивні дошки. Нині існують інструменти для створення інтерактивних дошок, які можна використовувати під час дистанційного навчання англійської мови для залучення учнів та спільної роботи над матеріалами. Ось кілька популярних інструментів:

– Padlet – це віртуальна дошка, яка дозволяє створювати колажі з різноманітних матеріалів, включаючи тексти, зображення, відео та посилання; студенти можуть взаємодіяти з дошкою, додавати свої коментарі, питання та ідеї;

– Miro – це інтерактивна дошка для спільної роботи, яка дозволяє створювати діаграми, мінд-мапи, схеми та багато іншого, вона може бути корисною для колективного обговорення англійського матеріалу та вирішення завдань;

– Jamboard – це інтерактивна дошка від Google, яка дозволяє створювати, переміщувати та редагувати об'єкти на віртуальній поверхні, вона підходить для колективного обговорення, спільної роботи та створення інтерактивних завдань;

– Wakelet – це інструмент для створення збірок вмісту з різних джерел, таких як статті, зображення, відео та інше;

– ThingLink – це інструмент, що дозволяє створювати інтерактивні зображення, додаючи до них відео, аудіо, посилання та коментарі; це може бути корисно для розширення лексичного запасу та розуміння контексту.

Застосування інструментів для створення інтерактивних дошок у контексті дистанційного навчання англійської мови підсилює важливі аспекти навчального процесу. Інтерактивність дошок забезпечує залучення та активізацію учнів, їхню активну взаємодію з матеріалами та іншими учасниками, що сприяє виробленню критичного мислення та комунікаційних навичок. Використання мультимедійних елементів поглиблює сприйняття матеріалу, а можливість

спільної роботи над дошками сприяє колаборації та обміну знаннями у віртуальному середовищі. Такий підхід до навчання сприяє не лише підвищенню мотивації та інтересу до навчання, але й формує важливі навички самостійності, креативності та ефективної співпраці [10; 11].

Сервіси для перевірки граматики та стилю письма. Ці інструменти спрощують процес корекції та вдосконалення письмового матеріалу, забезпечуючи важливу допомогу щодо вдосконалення якості текстів. Ці інструменти можна використовувати в освітньому процесі як засіб покращення навичок письма учнів. Ось декілька таких сервісів:

Grammarly – це популярний інструмент для автоматичної перевірки граматики, правопису, пунктуації. Він доступний як розширення для браузерів, а також має додатки для редакторів тексту, електронної пошти та соціальних мереж. Grammarly підкреслює помилки та пропонує варіанти виправлення, а також надає пояснення для правил граматики та стилю. Він корисний для поліпшення писемного мовлення, включаючи написання есе, звітів, листів та інших текстових матеріалів.

Hemingway – це інструмент, призначений для вдосконалення стилю писемного мовлення. Він аналізує тексти та вказує на речення, які можуть бути більш зрозумілими, коротшими та чіткими. Інтерфейс Hemingway виділяє речення різними кольорами, позначаючи рівні складності. Це допомагає покращити структуру речень та тексту загалом. Hemingway особливо корисний для тих, хто має тенденцію до вживання заплутаних конструкцій та великих речень [12].

ProWritingAid – це інтерактивний редактор, який надає різноманітні інструменти для покращення якості письмового матеріалу. Він виявляє граматичні та стилістичні помилки, надає рекомендації щодо заміни слів та висловів, аналізує структуру речень, виявляє надмірне вживання слів тощо. ProWritingAid також допомагає перевіряти на унікальність та плагіат. Він може

бути корисним для покращення якості наукових статей, звітів та інших письмових завдань.

Інтернет-ресурси. Одним із ефективних ресурсів вивчення іноземної мови є подкасти. Подкаст – це цифровий медіафайл або низка таких файлів, що поширюються через інтернет з метою відтворення на портативних медіа-програвачах або персональних комп'ютерах. Основні жанри подкастів включають аудіоблоги, музику, технічні розмови, комедійні подкасти, аудіокниги, новини, політичні дискусії, радіовистави та спортивні програми. В контексті вивчення іноземної мови розрізняють такі типи подкастів: викладацькі подкасти, створені викладачами для їхніх учнів, і автентичні подкасти, які записують носії мови та призначені для надання додаткової інформації, наприклад, інтерв'ю, аудіо матеріали з певної тематики, радіопередачі та інструкції для практичних завдань учнів. Використання подкастів допомагає розвивати навички розуміння на слух автентичних текстів та сприяє засвоєнню інформації. Однією з найбільших переваг подкастів є те, що студенти мають можливість слухати сучасні автентичні тексти різних жанрів на будь-яку цікаву для них тематику [43].

На просторах інтернету існує безліч подкастів для вивчення англійської мови, які варіюються за жанрами, рівнями складності та підходами. Ось декілька популярних варіантів:

- EnglishClass101 – цей подкаст пропонує аудіо та відео уроки для різних рівнів;

- BBC Learning English. Британська компанія BBC надає широкий вибір подкастів для вивчення англійської мови, вони пропонують новини, розмови, вправи та інші корисні ресурси;

- TED Talks. Велика кількість TED-доповідей доступна у вигляді подкастів, що дозволяє прослуховувати цікаві та пізнавальні виступи носіїв мови;

- The English We Speak – цей подкаст від BBC Learning English фокусується на виразах, які використовуються в розмовній англійській мові;

– 6 Minute English – це подкаст від BBC Learning English, де носії мови обговорюють цікаві теми та де використовуються короткі відеоуроки;

– English at Work – це подкаст від BBC Learning English спрямований на вивчення англійської мови в професійному контексті;

– VOA Learning English пропонує подкасти для вивчення англійської мови, які орієнтовані на навчання через новини та актуальні події;

– Learn English with EnglishClass101.com – цей подкаст пропонує різні уроки, включаючи теми про подорожі, культуру, ситуації з повсякденного життя та багато іншого.

Отже, подкасти у навчальних цілях сприяють розвитку рецептивних аудіювальних навичок при роботі з фонетичним, лексичним і граматичним матеріалом і умінь розуміти іноземну мову на слух, відокремлювати головне від другорядного, визначати тему повідомлення, установлювати логічні зв'язки, виділяти головну думку, сприймати повідомлення у визначеному темпі [12].

Вивчення іноземної мови може стати надзвичайно ефективним завдяки потужному інструменту – відеопорталу YouTube. Щоденно на цей ресурс завантажуються тисячі освітніх відео, охоплюючи різні сфери. Використання YouTube має кілька важливих переваг:

- безплатність доступу до відеоматеріалів;
- автентичність контенту, що забезпечує навчання реальної мовної практики;
- відеоролики стимулюють мотивацію учнів до навчання;
- можливість підбору відео відповідно до спеціалізації студента;
- посилення активного та пасивного лексичних запасів завдяки відеоматеріалам;
- зростання рівня розуміння матеріалу завдяки комбінованому зоровому та слуховому сприйняттю;
- поліпшення інтонації та зниження акценту через регулярний перегляд відеоуроків [26].

YouTube має багато цікавих каналів, які спеціалізуються на вивченні англійської мови. Популярними є: EnglishClass101, BBC Learning English, TED-Ed, Speak English With Vanessa, Learn English with Emma, EngVid, Rachel's English, English with Lucy, EnglishLessons4U - Learn English with Ronnie!, Learn English Lab та інші.

Використання відеоматеріалів з ютуб-каналів для вивчення англійської мови може бути плідним та ефективним підходом в освітньому процесі. Ці канали можуть слугувати як додатковий ресурс на заняттях, засіб самостійного навчання. Відеоматеріали сприяють поглибленому розумінню граматики, вимови, лексики, а також допомагають удосконалити навички читання та аудіювання. Переваги включають безплатний доступ до автентичних джерел, збільшення мотивації учнів через захопливий контент. Цей підхід сприяє покращенню результатів навчання та розвитку навичок іншомовної компетенції учнів [13].

Зупинимось на деяких ключових платформах для дистанційного навчання, розглядаючи їхні основні характеристики та можливості.

Moodle є відкритою системою управління навчанням, базуючись на концепції конструктивізму та соціокультурного підходу. Ця платформа сприяє активній взаємодії між учасниками навчального процесу через форуми, чати та онлайн-відеоконференції [14].

Moodle дозволяє викладачам створювати структуровані курси з завданнями, тестами, обговореннями, сприяючи гнучкості та інтерактивності у навчанні.

Blackboard – інтегрована платформа для навчання, побудована на засадах конструктивізму та педагогіки співпраці. Вона пропонує віртуальні класи, електронні ресурси та можливості для спільної роботи. Blackboard дозволяє використовувати інтерактивні інструменти, такі як відеоконференції та онлайн-дискусії, для створення збалансованого та ефективного навчального процесу.

Google Classroom використовує концепції хмарних технологій та заснований на засадах педагогіки залучення. Це безкоштовне рішення,

спрямоване на полегшення комунікації та обміну матеріалами між вчителями та учнями. Інтеграція з Google Drive дозволяє зручно обмінюватися документами та мультимедійними ресурсами.

Edmodo пропонує інноваційний підхід до навчання, комбінуючи соціальний формат із структурністю педагогічного процесу. Вона дозволяє вчителям створювати власні спільноти та обмінюватися ресурсами. Edmodo акцентує на важливості спілкування та співпраці серед учасників, забезпечуючи учням і вчителям комфортне онлайн-середовище.

Canvas – платформа, що акцентує на особистому підході до навчання та розвитку критичного мислення. Заснована на принципах коннективізму, вона дозволяє створювати інтерактивні курси. Canvas надає інструменти для зручного створення завдань, гнучкого оцінювання та сприяє саморегуляції учнів у навчанні.

Ці платформи сприяють реалізації сучасних педагогічних концепцій, забезпечуючи вчителям та учням ефективні інструменти для успішного дистанційного навчання [15; 25].

Отже, враховуючи різноманітні підходи та інструменти, які можна впроваджувати для оптимізації процесу вивчення англійської мови у віртуальному навчальному середовищі, можна зробити висновок, що широкий спектр інструментів допомагає поліпшити навчання. Використання програм для створення кросвордів, тестів та презентацій сприяє залученню учнів та сприяє більш ефективному засвоєнню навчального матеріалу. Використання спеціалізованих сервісів для вивчення мови допомагає створити різноманітне та структуроване навчальне середовище. Крім того, інструменти для перевірки граматики та стилю письма сприяють удосконаленню писемних навичок учнів і полегшують їхнє письмове спілкування.

1.3. Особливості організації дистанційного навчання на уроках англійської мови

Дистанційне навчання відкриває для учнів доступ до нетрадиційних джерел інформації та сприяє підвищенню ефективності самостійної роботи, надаючи нові можливості для творчого самовираження та розвитку різних навичок [16].

Мета вивчення іноземних мов полягає в формуванні іншомовної комунікативної компетентності, яка сприяє безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванню і розвитку ключових компетентностей. Сучасні методики, які використовують засоби інформаційно-комунікаційних технологій, стають альтернативою традиційному викладанню іноземних мов. Використання комп'ютерних навчальних програм дозволяє:

- тренувати різні аспекти мовленнєвої діяльності та поєднувати їх у різних комбінаціях;
- усвідомлювати мовні явища;
- сприяти формуванню лінгвістичних здібностей;
- створювати комунікативні ситуації;
- автоматизувати мовленнєві дії;
- забезпечувати реалізацію індивідуального підходу та інтенсифікацію самостійної роботи учнів [18; 31].

Учні можуть займатися вивченням англійської мови онлайн на спеціально розроблених вебсайтах, які включають сотні сторінок аудіоматеріалів, тексти, відео, інтерактивні вправи, ігри, завдання на аудіювання, казки та пісні [19].

Оволодінням цим матеріалом можна досягти наступних результатів:

- вдосконалення англійської мови;
- покращення мовної практики;
- формування комунікативної та соціокультурної компетенції учнів.

Важливим пріоритетом у вивченні іноземних мов є виконання вправ усного характеру, що представляє собою особливість та основну складність викладання іноземних мов. Дистанційне навчання англійської мови за допомогою

комп'ютерних та телекомунікаційних технологій повинно вирішувати такі завдання:

- формування та розвиток умінь і навичок читання з використанням матеріалів інтернету;
- удосконалення навичок аудіювання на основі адаптованих та автентичних аудіотекстів;
- розвиток умінь монологічного та діалогічного мовлення;
- розширення активного та пасивного словникового запасу;
- ознайомлення з лексикою сучасної англійської мови;
- формування стійкої мотивації пізнавальної діяльності та необхідності використання іноземної мови у реальному спілкуванні;
- розвиток культури спілкування;
- забезпечення можливості спілкування з носіями мови [20; 37].

При вивченні англійської мови технології дистанційного навчання можуть бути ефективними, особливо для вправ читання та письма. Водночас для розвитку навичок усного мовлення, вимови та аудіювання необхідна підтримка звукового супроводу та створення ситуацій для стимулювання усних висловлювань [21].

У контексті вивчення англійської мови всі освітні платформи володіють достатніми можливостями для ефективного організованого процесу дистанційного навчання:

1. Навички письма можна успішно розвивати через використання чатів та форумів, де учні мають можливість взаємодіяти та спілкуватися.
2. Існують можливості для вдосконалення навичок аудіювання, оскільки учні не обмежені конкретною кількістю відтворень матеріалу.
3. Легко здійснювати перевірку якості виконання домашніх завдань через онлайн-платформи.
4. Забезпечується ефективний розвиток навичок усного мовлення, наприклад, можливість створення аудіозаписів власного мовлення [24; 43].

Використання онлайн-сервісів може успішно та ефективно доповнювати систему дистанційної освіти [26].

Популярні ресурси для дистанційного навчання, які забезпечують вчителів та учнів широким спектром інструментів для ефективної взаємодії, включають такі платформи, як Moodle та Google Classroom.

1. *Moodle* – це безкоштовна система управління дистанційним навчанням, що дозволяє вчителям надавати навчальний матеріал в різних форматах, таких як текст, презентації, відео та веб-сторінки. Платформа також включає інструменти для проведення різноманітних тестів та опитувань, в тому числі питань закритого і відкритого типів. Moodle також надає можливості для ведення дискусій, завантаження файлів, обміну повідомленнями та багато іншого.

2. *Google Classroom* інтегрує різні сервіси Google, такі як Google Docs, Google Drive і Gmail, для зручного організованого онлайн-навчання. Вчителі можуть створювати завдання, проводити тестування та контролювати активність учнів. Важливим елементом є можливість реального часу для спілкування через сервіс Hangouts.

3. *LearningApps.org* – це онлайн-сервіс, що дозволяє створювати різноманітні інтерактивні вправи для учнів. Ці вправи можуть використовуватися для роботи як з інтерактивною дошкою, так і для індивідуальних завдань, що розвивають навички учнів.

4. *Відеоуроки*: канали на YouTube, такі як Міністерства освіти України, курси на платформах Prometheus, EdEra та інші, надають відеоуроки, які можуть бути корисними для учнів. Це зручний ресурс, який дозволяє учням повертатися до матеріалу, отримувати пояснення та підготуватись до тестування.

Використання цих ресурсів стає важливою складовою дистанційного навчання, надаючи можливості для якісного вивчення та взаємодії в онлайн-середовищі.

Використання тестів з автоматичною перевіркою є ефективним інструментом для оцінювання рівня засвоєння матеріалу учнями. Такі тести можуть включати різні типи питань, від множинного вибору до текстових або числових відповідей, упорядкувань та інших. Бібліотеки готових питань часто доступні для учителів, і вони можуть модифікуватися відповідно до потреб. Такі тести можна створювати не лише на спеціалізованих платформах, а й у зручних сервісах, наприклад, Google Forms.

Асинхронний режим навчання пропонує різноманітні засоби, включаючи аудіо- та відеоуроки, і дає учням можливість працювати у власному темпі та в зручний для них час. Це дозволяє навчатися незалежно, гнучко та з урахуванням індивідуальних особливостей. Асинхронний режим сприяє незалежності та гнучкості, а також дозволяє учням працювати у власному темпі, що є важливим аспектом освоєння матеріалу [25].

British Council. Британська Рада пропонує вивчення англійської мови через свій вебсайт, який включає аудіо-, текстовий та відеоконтент, а також понад 2000 інтерактивних вправ. Учні можуть вивчати мову у власному темпі, спілкуватися з іншими користувачами, завантажувати ресурси та використовувати безліч ігор для вдосконалення англійської. Також доступні подкасти, аудіосеріали та відеоматеріали для розвитку навичок розмовної мови. У цілому, British Council створює мультимедійне середовище для ефективного вивчення англійської мови [27].

Learn English Kids – це захоплюючий онлайн-ресурс для дітей від 5 до 12 років, призначений для вивчення англійської мови. Сайт пропонує широкий вибір онлайн-ігор, які сприяють розвитку словникового запасу та граматичних навичок, а також включає оповідання, відео та інші вправи для покращення мовлення. Вчителі та батьки можуть скористатися сотнями безкоштовних ресурсів, які доступні для друку, а також скористатися окремим розділом для батьків, який допомагає вивчати англійську разом з дітьми поза школою.

LearnEnglish Teens – це вебсайт, спеціально створений для підлітків у віці від 13 до 17 років. Тут представлені вправи для мовної практики, поради з підготовки до екзаменів, граматичні та лексичні вправи, а також цікаві відео, ігри та вікторини.

Ресурс LearnEnglish for Business спрямований на покращення бізнес-англійської та надає відповідні матеріали та вправи.

Teach-nology: Teach-nology допомагає при вивченні іноземних культур і традицій.

Сайт ESL Cafe пропонує дискусії на різноманітні теми, що можуть бути цікавими для користувачів.

Rong-Chang надає колекцію сторінок з різними категоріями, такими як слухання, читання, граматики, письмо, газети та журнали.

School Projects від ePals об'єднує учнів, які вивчають мови у 191 країні для проведення багатомовних проєктів та міжкультурного навчання.

SparkleBox.com містить понад 1000 безкоштовних матеріалів для учнів початкової школи, охоплюючи такі розділи, як літературна освіта, математика, тематичні ресурси, знаки та мітки, класовий менеджмент і інші.

RRRst.com – це ресурс, який пропонує готові безкоштовні презентації на різноманітні теми, лексичні та граматичні вправи, а також лінгвокраїнознавчий матеріал для учнів різних вікових категорій. Цей сайт робить навчання цікавим та сучасним, забезпечуючи візуалізацію навчального матеріалу під час презентацій, що полегшує засвоєння теми учнями та сприяє успіху на уроках.

Eslflow.com пропонує матеріали для проведення дискусій, комунікативних вправ, рольових ігор та розумових розминок. Ці ресурси можуть бути використані на уроці чи при роботі з обдарованими учнями на різних рівнях: Elementary, Pre-Intermediate, Intermediate [28].

MES-English.com є ресурсом із відеоінформацією, великою підбіркою тематичних карток, лексичних кросвордів та різноманітних ігор. Тут можна знайти готові безкоштовні презентації тематичної лексики.

Apples4theteacher.com – це електронна бібліотека із завданнями для розвитку навичок читання. Усі вправи, тексти та вірші розміщені відповідно до окремої тематики.

Stickyball.net пропонує різноманітні вправи для розвитку навичок читання, включаючи вправи від звука до речення, граматичні вправи з доступним поясненням та інтерактивні ігри для розвитку мовленнєвих навичок.

Super Teacher Worksheets.com містить велику кількість завдань, текстів, прописів для індивідуальної роботи кожного учня за різними розділами: Reading and Writing Worksheets, Grammar, Phonics, Spelling Lists and Worksheets.

ESL Tower.com пропонує друковані та інтерактивні вправи з граматики, лексики та фонетики. Тут також доступні безліч цікавих онлайн-вправ та ігор для використання на уроках.

Eslmonkeys.com надає безкоштовні матеріали для уроків домашнього читання, граматичні вправи та тексти, крилаті вирази відомих людей на різноманітні теми, лексичні вправи, а також автентичні статті від Reuters та The Guardian, які можна знайти за тематичним каталогом.

Отже, використання дистанційної освіти для навчання іноземних мов відкриває нові можливості для дітей, які обмежені у доступі до традиційних методів навчання. Цей підхід має ряд переваг, включаючи додатковий час для обдумування матеріалу та можливість повноцінної участі в комунікації у будь-який час. Учні можуть налаштувати швидкість навчання під свій темп, спілкуватися з однокласниками різного рівня та користуватися гнучкістю щодо часу та місця [29].

Дистанційне навчання не лише створює зручні умови для отримання нових знань, але й розвиває самостійність та відповідальність учнів за власний освітній шлях.

Висновки до першого розділу

Дистанційне навчання є моделлю освітнього процесу, яка використовує інформаційні технології для забезпечення взаємодії між учнями та вчителями, незважаючи на фізичну відстань. Це надає можливість отримувати освіту в будь-якому місці, де є доступ до Інтернету. Дистанційне навчання може відбуватись в синхронному і асинхронному режимі.

Синхронне дистанційне навчання передбачає одночасну взаємодію учня та викладача в реальному часі (онлайн). Учасники можуть обговорювати матеріали, ставити питання та спілкуватися, як у традиційному класі, але без необхідності фізично збиратися в одному місці.

Асинхронне дистанційне навчання дозволяє учням працювати з матеріалами у зручний час. Учні мають доступ до навчальних ресурсів, відеолекцій, завдань та іншого контенту, який вони можуть вивчати та виконувати у власному темпі. Вони можуть взаємодіяти з викладачем та однокласниками через форуми, електронну пошту або інші інструменти для обговорення та здійснення зворотного зв'язку, але не обов'язково в реальному часі.

Обидва режими мають свої переваги та недоліки, і їх вибір залежить від конкретних потреб учнів та освітнього контексту. Синхронне навчання підходить для тих, хто шукає інтерактивність та співпрацю в реальному часі, тоді як асинхронне навчання може бути більш зручним для тих, хто має гнучкий графік та власний темп навчання.

Дистанційне навчання англійської мови розширює можливості учнів, дозволяючи їм користуватися нетрадиційними джерелами інформації та розвивати навички самостійної роботи. Використання інформаційно-комунікаційних технологій сприяє формуванню іншомовної комунікативної компетентності, надаючи можливості для творчого самовираження та розвитку ключових навичок комунікації англійською мовою. Сучасні методики, які використовують онлайн-ресурси, допомагають удосконалювати мовленнєві

навички, усвідомлювати мовні явища та створювати комунікативні ситуації, сприяючи ефективній підготовці учнів для вивчення англійської мови.

Платформи для дистанційного навчання, такі як Moodle та Google Classroom, надають вчителям та учням різноманітні інструменти для успішного вивчення англійської мови. Moodle визначається як безкоштовна система управління дистанційним навчанням, забезпечуючи можливості для навчання у різних форматах та взаємодії. Google Classroom, з інтеграцією сервісів Google, забезпечує організований онлайн-процес навчання та спрощує спілкування.

LearningApps.org дозволяє створювати інтерактивні вправи для учнів, сприяючи розвитку їхніх навичок. Відеоуроки на YouTube та платформах, таких як Prometheus і EdEra, допомагають учням отримувати додаткові пояснення та готуватися до тестувань. Тести з автоматичною перевіркою та асинхронний режим дозволяють ефективно оцінювати та вивчати матеріал у власному темпі. Платформи British Council, Learn English Kids, та LearnEnglish Teens тощо надають інтерактивні ресурси для всіх вікових груп, забезпечуючи цікавий та ефективний процес навчання.

Використання дистанційної освіти для вивчення іноземних мов відкриває нові перспективи для обмежених у доступі до традиційних методів учнів. Цей підхід сприяє більшому розумінню матеріалу та надає можливість активної участі в комунікації в будь-який час.

РОЗДІЛ 2.

ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

2.1. Педагогічний аналіз рівнів сформованості англomовної лексичної компетентності учнів

У першому розділі нашого дослідження було розглянуто методи і прийоми формування англomовної лексичної компетентності в умовах дистанційної освіти у середній школі. Щоб підтвердити ефективність теоретичних положень, знадобилось проведення дослідно-експериментальної роботи.

Під час підготовки та проведення даної роботи ми вивчили наукову літературу, розглянули основні проблеми з цього питання. У сучасних педагогічних дослідженнях для перевірки теоретичних положень практично використовують дослідно-експериментальну роботу. Провідним методом дослідно-експериментальної роботи, що дозволяє встановити закономірності досліджуваного процесу, є *педагогічний експеримент*.

Метою дослідно-експериментальної роботи є перевірка ефективності методики формування англomовної лексичної компетентності в умовах дистанційної освіти у середній школі.

Для досягнення поставленої мети в процесі експериментальної роботи необхідно вирішити такі *завдання*:

1. Визначити критерії, показники та рівні сформованості лексичної компетентності школярів.
2. Визначити експериментальну та контрольну групу з метою виявлення рівня володіння лексичною компетентністю.
3. Визначити експериментальну та контрольну групу з метою виявлення рівня володіння лексичною компетентністю.

4. Провести експериментальну роботу у 3 етапи: констатувальний етап, формувальний етап та контрольний етап.
5. Виявити рівень володіння лексичною компетентністю на констатувальному етапі експерименту в контрольній та експериментальній групі.
6. Провести на формувальному етапі експеримент.
7. Порівняти результати констатувального та формувального етапу експерименту, а також результат, отриманий у контрольній та експериментальній групі.
8. Зробити висновки.

Педагогічний експеримент проводився у Рівненському ліцеї №19. В експерименті брало участь 26 осіб із 5 «А» та 5 «Б» класів. Всі, хто навчається, вивчають англійську мову з 1 класу.

Для оцінки результативності дослідно-експериментальної роботи та проведення дослідження виникла потреба у виділенні *етапів*, які допоможуть визначити проміжні результати та скоригувати подальшу роботу з проведення експерименту. Відповідно до мети, завдань, предмету дослідження виділяємо наступні етапи.

1. На констатувальному етапі експерименту на основі спостережень за роботою учнів під час уроків та результатами тестування було визначено рівень англійської мовної навички, ставиться проблема, на вирішення якої буде спрямована дослідно-експериментальна робота. На цьому етапі проводиться початковий зріз визначення рівня сформованості англійської мовної лексичної компетентності в учнів дослідних груп. Основні методи дослідження на даному етапі: метод експертної оцінки та самооцінки, спостереження.

2. На етапі формувального експерименту були проведені уроки з використанням технологій дистанційного навчання в експериментальній групі, спрямовані на формування англійської мовної лексичної компетентності. На цьому

етапі проводився контрольний зріз, що дозволяє оцінити результати дослідно-експериментальної роботи. Основні методи дослідження: тестування.

3. На контрольному етапі експерименту отримані дані порівнювалися та аналізувалися, і було виявлено, яким чином використання можливостей дистанційного навчання під час уроків іноземної мови впливає формування лексичної компетентності. Основні методи дослідження: оцінка, методи математичної статистики.

Першочерговим завданням цього етапу було виявлення *критеріїв і рівнів* сформованості англомовної лексичної компетентності в учнів.

Спираючись на аналіз науково-методичної літератури з проблеми дослідження [8; 61; 64], ми виділили критерії сформованості англомовної лексичної компетентності та їх рівневу характеристику.

Таблиця 2.1

Критеріально-рівнева таблиця оцінки рівня володіння англомовною лексичною компетентністю

Рівні Критерії	Низький 40% -0%	Середній 70% -40%	Високий 100% -70%
1.Розуміння та запам'ятовування іншомовних слів	Слова не запам'ятав і не зрозумів.	Слова здебільшого зрозумів і запам'ятав.	Усі слова зрозумів і запам'ятав.
2.Вибір слова для вирішення комунікаційної задачі	Неправильно вживає слова на вирішення комунікативного завдання.	Насилу правильно вживає слова на вирішення комунікативного завдання.	Правильно вживає слова на вирішення комунікативного завдання.
3.Уміння вживати слово у поєднанні з іншими	Не здатний вживати слово у поєднанні з іншими.	Іноді правильно вживає слово у поєднанні з іншими.	Завжди вживає слово у поєднанні з іншими

Вивчивши успішність п'ятикласників, ми визначили учні обох груп мають приблизно однакові оцінки з англійської мови.

Для того щоб визначити рівень володіння англомовною лексичною компетентністю, нами були визначені діагностичні методики, основою з яких стало тестування та спостереження.

На початку навчального року проводилася діагностика. Початковий зріз був проведений у групах, що беруть участь у дослідно-експериментальній роботі, і дозволив з'ясувати, що рівень сформованості англомовної лексичної компетентності учнів, приблизно дорівнює.

Обробка результатів проводилася відповідно до критеріально-рівневої шкали (таблиці 2.2, 2.3).

Таблиця 2.2

Результати діагностики сформованості англомовної лексичної компетентності учнів контрольної групи на констатувальному етапі експерименту

№ п/п	Учень	Критерії			ПІДСУМОК
		1	2	3	
1	Анна А.	низький	низький	низький	низький
2	Ксенія Б.	середній	середній	середній	середній
3	Марія С.	середній	низький	низький	низький
4	Анастасія Г.	середній	низький	низький	низький
5	Дмитро Г.	низький	низький	низький	низький
6	Микита Д.	низький	середній	низький	низький
7	В'ячеслав Ж.	середній	середній	середній	середній
8	Юлія З.	середній	середній	низький	середній
9	Христина Д.	середній	середній	середній	середній
10	Олена К.	середній	низький	низький	низький
11	Тетяна М.	середній	низький	низький	низький

12	Данило П.	середній	низький	низький	низький
13	Матвій Т.	середній	низький	низький	низький

Таблиця 2.3

Результати діагностики сформованості англомовної лексичної компетентності учнів експериментальної групи на констатувальному етапі експерименту

№ п/п	Учень	Критерії			ПІДСУМОК
		1	2	3	
1	Валерія А.	низький	середній	середній	середній
2	Анастасія Б.	низький	низький	низький	низький
3	Павло Г.	середній	низький	низький	низький
4	Вікторія О.	середній	середній	середній	середній
5	Каріна З.	низький	низький	низький	низький
6	Богдан Д.	середній	низький	низький	низький
7	Михайло Д.	низький	середній	низький	середній
8	Данило К.	середній	низький	низький	середній
9	Олександр Д.	низький	низький	низький	низький
10	Вікторія Д.	низький	низький	низький	низький
11	Марія М.	низький	середній	середній	середній
12	Іван М.	середній	середній	низький	середній
13	Ксенія П.	низький	середній	середній	середній

У таблиці 2.4 наведено узагальнені дані щодо володіння англомовною лексичною компетентністю в контрольній та експериментальній групі за підсумками констатувального етапу експерименту.

Таблиця 2.4

Розподіл учнів за рівнями сформованості англомовної лексичної компетентності учнів на констатувальному етапі експерименту

Групи	Кількість осіб у групі	Рівень					
		Низький		Середній		Високий	
		Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%
КГ	13	9	64	4	36	0	0
ЕГ	13	6	49	7	51	0	0

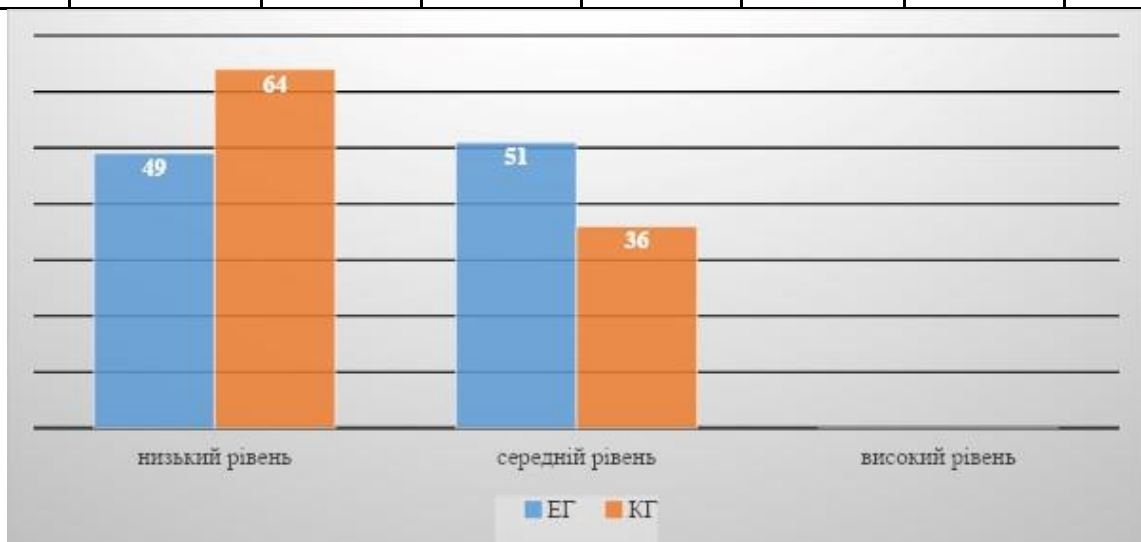

Рис. 2.1. Розподіл учнів за рівнями сформованості англомовної лексичної компетентності учнів на констатувальному етапі експерименту

Результати початкового зрізу показали низький рівень сформованості англомовної лексичної компетентності учнів. Так, у середньому 57% учнів (64% – КГ, 49% – ЕГ) мають низький рівень володіння англомовною лексичною компетентністю. Тільки 36% від кількості всіх учнів контрольної групи мають лексичну навичку на середньому рівні. В експериментальній групі кількість

учнів з середнім рівнем володіння англомовною лексичною компетентністю становить 51%. Високим рівнем володіння англомовною лексичною компетентністю не має жоден з учнів із двох груп. Усе це дозволяє зробити висновок про необхідність пошуку шляхів підвищення рівня володіння англомовною лексичною компетентністю учнів.

За результатами даних констатувального етапу експерименту можна дійти висновку про те, що під час дистанційного навчання необхідно ввести комплекс вправ щодо формування англомовної лексичної компетентності. Основні напрямки та результати щодо здійснення даної роботи будуть представлені в наступному параграфі.

Таким чином, ми визначили мету та завдання дослідження, визначили особливості дослідно-експериментального дослідження. Нами були проаналізовані основні методи наукового дослідження та ключові методики, що застосовуються для визначення рівнів сформованості англомовної лексичної компетентності: метод експертної оцінки та самооцінки, спостереження, тестування, метод математичної статистики.

2.2.Методика формування англомовної лексичної компетентності

учнів в умовах дистанційної освіти у середній школі

На етапі формувального експерименту були проведені уроки з використанням технологій дистанційного навчання в експериментальній групі, спрямовані на формування англомовної лексичної компетентності. У цьому параграфі ми опишемо вправи, які спрямовані на формування лексичних навичок учнів 5 класу у дистанційному форматі навчання.

Кожна із вправ мала комунікативну спрямованість і допомагала в емоційному та пізнавальному розвитку учнів. Пропоновані вправи допомагають розвивати мовленнєві вміння, працюючи з різними видами мовленнєвої діяльності.

Експериментальна робота проводилась під час вивчення теми «It is tasty» (їжа). Групи навчались за підручником для 5 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом) «Англійська мова (5-й рік навчання)» (авт.

Карпюк О. Д., Карпюк К. Т.)

Отже, наведемо приклади вправ, розроблених нами за допомогою освітніх інтернет-ресурсів. Вправа №1 називається» Mind-map» (див. рис.2.2).

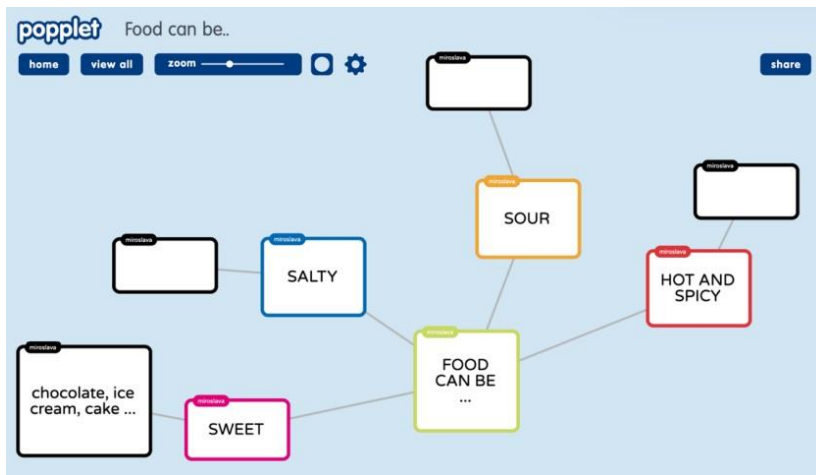

Рис. 2.2. Приклад завдання «Mind-map»

У цьому завданні учням пропонується заповнити візуальну схему словами, яких бракує, використовуючи пройдений вокабуляр, а також доповнити його своїми прикладами.

Також нами було використано ресурс зі створення інтелект-карт popplet.com. Інтерфейс цього ресурсу дає змогу створювати карти з функцією спільного редагування. Отже, викладач може використовувати різні форми робіт: як індивідуальну, так і групову. Даний тип вправи використовувався нами під час експериментального навчання: для вивчення групи слів за темою «Food». Цей тип вправи корисний тим, що після складання семантичної карти її можна використовувати як довідковий матеріал або опору для виконання складніших завдань, спрямованих на відпрацювання мовленнєвих навичок говоріння та письма (рис. 2.3).

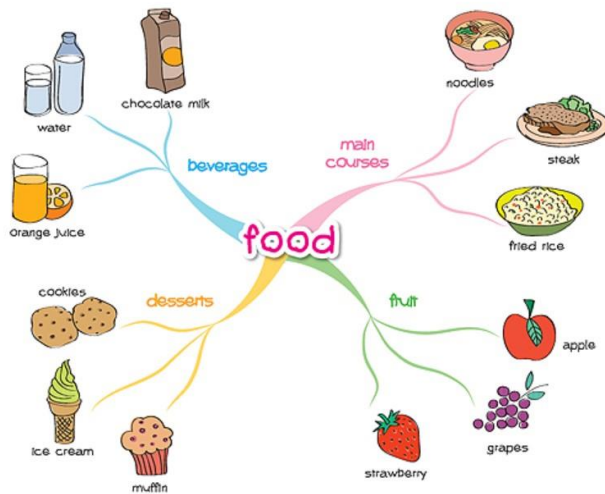

Рис. 2.3. Приклад інтелект-карти за темою «It's tasty»

Вправа «Matching pairs», створена за допомогою ресурсу quizlet.com. Вона спрямована на запам'ятовування лексики. Учням потрібно знайти всі можливі пари слів (слово-переклад, слово-значення, слово-картинка) за найменший час. Виконуючи завдання вдома, учні можуть здійснювати необмежену кількість спроб для досягнення найкращого результату. В умовах уроку слід обмежити кількість спроб або встановити часовий ліміт на проходження завдання. Для підвищення рівня мотивації учнів учитель може додати змагальний момент у гру.

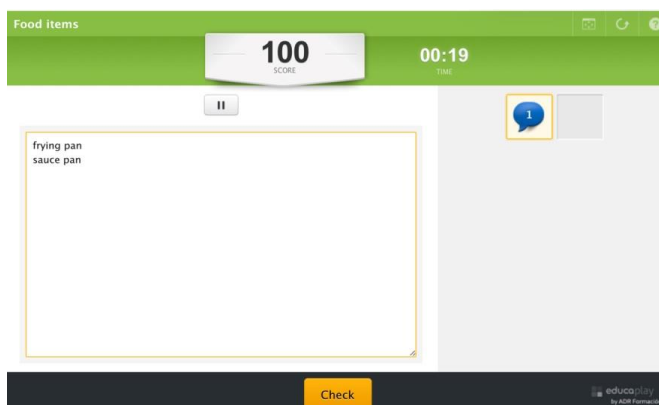
Також учням пропонувалось розв'язати анаграми, поставивши літери в правильному порядку так, щоб вийшло вивчене слово. Зручним сервісом зі створення подібних завдань може слугувати ресурс wordstool.com. Онлайн-додаток дає змогу варіювати складність завдань, додаючи підказки у вигляді перекладу, значень слів англійською мовою або картинок. Ця вправа може стати ефективним інструментом під час самостійної підготовки учнів до диктантів (рис. 2.4).

Рис. 2.4. Приклад анаграми за темою «It's tasty»

У процесі дистанційного навчання ми використовували «онлайн-диктант», для написання якого присутність викладача не обов'язкова. За допомогою сервісу [educaplay.com](https://www.educaplay.com) учень має можливість самостійно перевірити свої знання. Учитель заздалегідь створює вправу, вказуючи тему, список слів, що перевіряються, а також завантажуючи звукову доріжку. Виконуючи завдання, учень прослуховує звукову доріжку та записує під диктовку, почуті слова.

Тим самим створюється ефект присутності вчителя, максимально наближаючи формат вправи до традиційного диктанту. Учитель також може дати можливість прослухати запис кілька разів, змінивши налаштування завдання. Формат онлайн-диктанту використовувався нами для організації самостійної домашньої роботи учнів з метою тренування та підготовки до диктанту. Диктант включає в себе 10 лексичних одиниць за темою «It's tasty».

характеризуються розвитком мовленнєвих умінь і передбачають використання вивченого мовного матеріалу в умовах природної мовленнєвої комунікації.

Вправа №1 була створена за допомогою графічного онлайн-редактора [canva.com](https://www.canva.com) і називається «Story board» (див.рис.2.7.). Цей сервіс дає змогу створювати навчальні опори хорошої якості та різних форматів (стрічки часу, пости в соціальних мережах, обкладинки журналів і газет, рекламні брошури, листівки, меню та інші), наближених до автентичних. У представленому завданні учням пропонується уявити, що вони ведуть особистий блог, у якому вирішили поділитися з підписниками рецептом традиційної страви. Спираючись на картинки з блогу, учням потрібно написати текст статті.

Ця вправа дає змогу активно задіяти вивчену лексику в письмовому мовленні.

Рис.2.7. Приклад завдання «Story Board»

Вправа №2 називається «Random cards» (рис. 2.8) і спрямована на використання вивченої лексики в непідготовленому монологічному мовленні учнів. Сервіс [wordwall.net](https://www.wordwall.net) дає змогу створювати набори карток (картинка та підпис) у різному стильовому оформленні. Стопка карток перемішується і відкриваючи верхню випадкову картку. Карти можна в будь-який момент перемішати і почати спочатку або повернути назад останню картку за

необхідності. Завдання можна виконувати в парах або індивідуально. Працюючи у парах, один учень грає роль слухача, інший – мовця. Наприкінці слухач має перерахувати назви всіх згаданих страв у порядку оповіді. У просунутій версії завдання можна використовувати обмеження за часом.

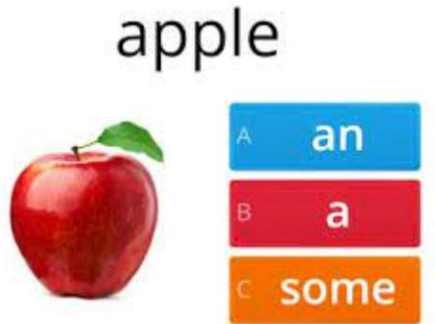

Рис.2.8. Приклад завдання «Random cards»

Вправа №3 (див.рис.2.9) створена за допомогою онлайн-ресурсу wordwall.net. Формулювання завдання виглядає наступним чином: «Ви вирішили замовити на доставку з ресторану «Mario's Takeaway». Розіграйте телефонну розмову в парах між покупцем і працівником ресторану. Щоб вибрати випадковий товар, прокрутіть колесо. Ця вправа створює ефект раптовості, провокуючи спонтанне мовлення учнів. Також ігрова форма підвищує рівень мотивації та зацікавленості.

Рис.2.9. Приклад завдання «Infographic retelling»

Вправа №4 – робота з інфографікою, графічним способом подання даних з певної теми. Мета інфографіки – швидко і чітко подавати складну інформацію. У представленому завданні йдеться про роботу з текстом. Учні необхідно підготувати переказ прочитаного тексту, використовуючи інфографічний матеріал. Для просунутих рівнів можна запропонувати скласти власну брошуру на тему «Улюблена страва» за допомогою сервісу infoqram.com, спираючись на зразок. Наступним кроком буде презентація та обговорення особистих проєктів учнів.

Вправа №5 (див. мал.2.10) об'єднує в собі кілька видів діяльності та типів завдань, що зберігаються на одній інтерактивній дошці застосунку padlet.com. Одним із плюсів цього сервісу є можливість спільного редагування дошок, що дає змогу створювати групові проєкти, а також додавати оцінки та коментарі до робіт один одного.

Рис.2.10. Приклад завдання «Interactive board»

На малюнку 2.10 представлено приклад інтерактивної дошки спільного користування «Popular Ukrainian Food». Використовуючи функціонал ресурсу,

учні готуються до написання есе за темою, одночасно активізуючи лексику попередніх за темою.

Також ми використовували презентації для пояснення граматичного матеріалу на онлайн заняттях (рис. 2.11).

Рис.2.11. Скріншот презентації

Отже, в процесі нашої експериментальної роботи з розвитку англomовної лексичної компетентності упродовж дистанційного навчання ми використовували різноманітні онлайн-ресурси та платформи для створення цікавих та ефективних вправ. Зокрема:

1. Popplet (popplet.com): для створення ментальних карт (mind maps), які допомагали систематизувати інформацію та розвивати асоціативне мислення;
2. Quizlet (quizlet.com): для створення інтерактивних вправ із співставлення слів та виразів, що сприяло активізації лексичного запасу учнів;
3. WordsTool (wordstool.com): для створення вправ із анаграмами, що сприяло розвитку лексичних навичок та логічного мислення учнів;
4. Educaplay (educaplay.com): для тренування навичок написання та аудіювання англійських слів та виразів;
5. WordArt (wordart.com): для створення «word clouds» для візуалізації та закріплення вивченої лексики;

6. Canva (canva.com): для створення сценаріїв (storyboards), що допомагали у вивченні лексичних тем та підтримували інтерес до уроку;
7. WordWall (wordwall.net): для створення вправ з випадковим вибором слів та колесом для здійснення різноманітних форм тренування лексичного запасу;
8. Infogram (infogram.com): для створення інфографіки, яка допомагала візуалізувати та узагальнити інформацію;
9. Padlet (padlet.com): для створення інтерактивної дошки, де учні могли спільно працювати, обмінюватися ідеями та матеріалами.

Ці ресурси дозволили нам реалізувати різноманітні форми взаємодії, зробити уроки цікавими та ефективними, а також активно впроваджувати інтерактивні методи навчання в умовах дистанційного навчання.

2.3. Порівняльна характеристика рівнів сформованості англомовної лексичної компетентності учнів після проведення формувального експерименту

На етапі формувального експерименту у ЕГ групі проводилися уроки у дистанційному форматі, а в КГ в змішаному форматі.

На першому етапі дослідно-експериментальної роботи було встановлено, що рівень володіння англомовною лексичною компетентністю в учнів низький, внаслідок чого, на підставі проблеми, гіпотези, завдань нашого дослідження було зроблено висновок про можливість підвищення даного рівня шляхом проведення уроків з використанням технологій дистанційного навчання. Розглянемо результати контрольного експерименту (табл. 2.5).

Результати діагностики сформованості англомовної лексичної компетентності учнів контрольної групи на контрольному зрізі у контрольній етапі експерименту

№ п/п	Учень	Критерії			ПІДСУМОК
		1	2	3	
1	Анна А.	низький	низький	низький	низький
2	Ксенія Б.	середній	середній	низький	середній
3	Марія Ст.	низький	середній	середній	середній
4	Анастасія Г.	низький	середній	середній	середній
5	Дмитро Г.	низький	низький	низький	низький
6	Микита Д.	середній	низький	низький	низький
7	В'ячеслав Ж.	середній	середній	низький	середній
8	Юлія З.	середній	середній	середній	середній
9	Христина До.	середній	середній	низький	середній
10	Олена К.	низький	низький	низький	низький
11	Тетяна М.	низький	середній	середній	середній
12	Данило П.	низький	низький	низький	низький
13	Матвій Т.	середній	середній	низький	середній

Таблиця 2.6

Результати діагностики сформованості англомовної лексичної компетентності учнів експериментальної групи на контрольному етапі експерименту

№ п/п	Учень	Критерії			ПІДСУМОК
		1	2	3	
1	Валерія А.	середній	середній	високий	середній

2	Анастасія Б.	низький	низький	низький	низький
3	Павло Г.	середній	середній	низький	середній
4	Вікторія О.	середній	високий	високий	високий
5	Каріна З.	низький	середній	середній	середній
6	Богдан До.	середній	низький	низький	низький
7	Михайло До.	низький	середній	середній	середній
8	Данило К.	середній	високий	низький	середній
9	Олександр До.	середній	високий	високий	високий
10	Вікторія До.	низький	середній	низький	низький
11	Марія М.	середній	високий	високий	високий
12	Іван М.	високий	середній	високий	високий
13	Ксенія П.	високий	середній	високий	високий

Таблиця 2.7

Розподіл учнів за рівнями сформованості англомовної лексичної компетентності учнів на контрольному етапі експерименту

Групи	Кількість осіб у групі	Рівень					
		Низький		Середній		Високий	
		Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%
КГ	13	5	38	8	62	0	0
ЕГ	13	3	24	5	38	5	38

Порівняльний аналіз наведених у таблицях даних показує, що кількість учнів, що знаходяться на високому рівні в ЕГ, перевищує учнів з КГ. Число учнів на низькому рівні в ЕГ скоротилося до 12%. Наочну картину цих змін ілюструє рис. 2.12.

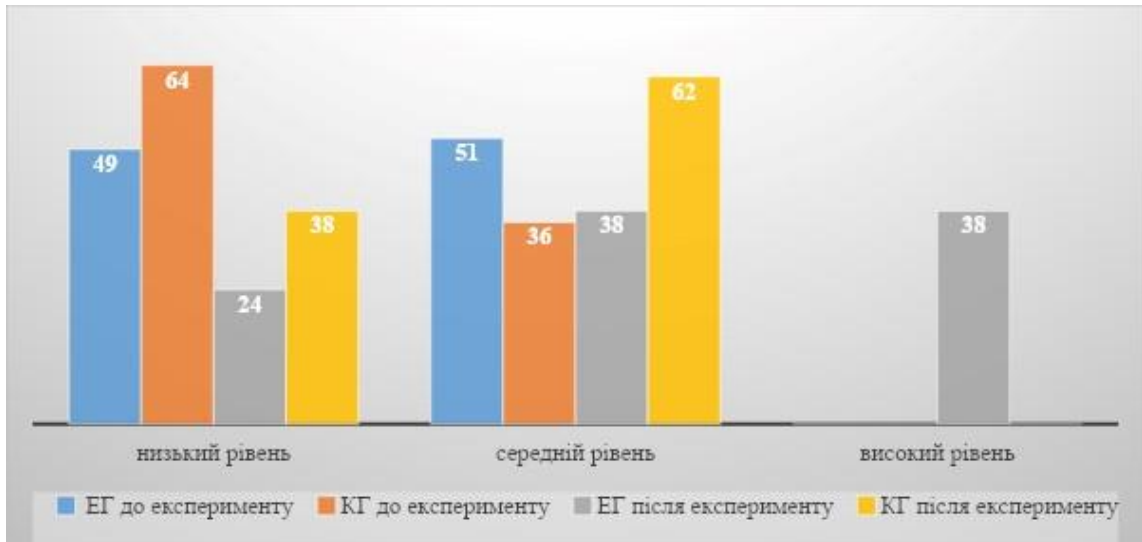

Рис.2.12. Розподіл учнів за рівнями сформованості англомовної лексичної компетентності учнів на констатувальному та контрольному етапі експерименту (у %)

На нашу думку, низькі та середні показники рівня оволодіння англомовною лексичною компетентністю в контрольній групі пов'язано з тим, що традиційна підготовка не забезпечує стабілізацію комунікативних умінь та навичок.

Результати експерименту показали значні якісні зміни у формуванні англомовної лексичної компетентності в учнів ЕГ. На констатувальному етапі в експериментальній групі (ЕГ) було зафіксовано 49% учнів із низьким рівнем лексичної компетентності, 51% – із середнім, і жодного із високим. У контрольній групі (КГ) відповідні показники склали 64%, 36% і 0% учнів. Після експерименту в ЕГ кількість учнів із низьким рівнем скоротилася до 24%, середнім – зросла до 38%, високим – досягла 38%. У КГ ці показники змінилися на 38%, 62% і 0% відповідно. Кількість учнів з низьким рівнем зменшилась на 26%, з середнім збільшилась на 26%.

Аналіз результатів дослідження визначення ефективності застосування методики формування англомовної лексичної компетентності в умовах дистанційної освіти у середній школі показав, що у експериментальній групі

спостерігається позитивна динаміка зі зростанням значень. Цей факт доводить перевагу використання дистанційних технологій під час уроків англійської мови.

Висновки до другого розділу

Узагальнюючи результати дослідно-експериментальної роботи, можна зробити такі висновки.

Для підтвердження висунутої гіпотези в процесі формувального етапу дослідно-експериментальної роботи було проведено початковий зріз для отримання вихідних результатів та планування подальшої роботи, а на контрольному етапі експерименту – контрольний зріз для встановлення рівня володіння англомовною комунікативною компетентністю учнями після закінчення дослідно-експериментальної роботи.

Порівняльний аналіз початкового та контрольного зрізів дозволяє зробити висновок про те, що в експериментальній групі, де проводилися уроки з використанням дистанційних технологій, були отримані результати, що відображають досягнення учнями вищого рівня володіння англомовною комунікативною компетентністю порівняно з початковими даними та порівняно з даними контрольної групи.

Результати експерименту підтвердили значні покращення у формуванні англомовної лексичної компетентності учнів експериментальної групи (ЕГ). На початковому етапі, в ЕГ було виявлено, що 49% учнів мали низький рівень лексичної компетентності, 51% – середній, і ніхто не досягав високого рівня. У контрольній групі (КГ) відповідні показники склали 64%, 36% і 0%. Після експерименту в ЕГ кількість учнів із низьким рівнем скоротилася до 24%, середнім зросла до 38%, а високим досягла 38%. У КГ ці показники змінилися на 38%, 62% і 0% відповідно. Кількість учнів із низьким рівнем зменшилась на 26%, а з середнім збільшилась на 26%.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Проведене дослідження, присвячене актуальній проблемі навчання англійської мови під час дистанційного навчання, дало підстави для таких висновків.

1. Успішне оволодіння іноземними лексичними одиницями – одна з найважливіших умов засвоєння мови. У той же час існують великі труднощі щодо накопичення лексичного матеріалу. Одна з причин цього – безмежність мови, її словникового складу. Для досягнення досить швидких результатів в першу чергу потрібно підвищити рівень зацікавленості учнів у вивченні англійської мови шляхом мотивації навчальної діяльності.

Дистанційне навчання – це освітній процес, який відбувається за допомогою технологій зв'язку та інформаційних систем, де учасники знаходяться в різних фізичних місцях. Ця форма навчання стала особливо актуальною в контексті сучасних технологічних можливостей та, зокрема, зростання використання Інтернету.

Учасники дистанційного навчання можуть бути розташовані в різних часових поясах та географічних регіонах, що розширює доступ до освіти та дозволяє використовувати різноманітні освітні ресурси. До технічних засобів дистанційного навчання входять відеоконференції, електронні платформи для навчання, віддалені тести, аудіо- та відеоматеріали.

Основні переваги дистанційного навчання включають гнучкість в розкладі для учнів і вчителів, можливість доступу до навчальних ресурсів в будь-якому місці з Інтернет-з'єднанням, ефективне використання інтерактивних технологій для покращення процесу навчання.

Однак, дистанційне навчання вимагає високого рівня самодисципліни та мотивації учнів, а також ефективного взаємодії в онлайн-середовищі. Важливо також враховувати індивідуальні особливості та потреби кожного учасника для досягнення максимальної ефективності дистанційного навчання.

В контексті дистанційного навчання формування англомовної лексичної компетентності є актуальним завданням, що вимагає теоретичного обґрунтування та впровадження ефективних педагогічних стратегій. Однією з ключових складових є обрання оптимальних онлайн-ресурсів та платформ, спрямованих на підтримку вивчення лексики. Педагог повинен враховувати науково обґрунтовані методики та технології, сприяючи активному вивченню лексичних одиниць.

Інтерактивність є важливим елементом успішного формування лексичної компетентності. Застосування відповідних інтерактивних методів дозволяє створювати вправи, які не лише сприяють запам'ятовуванню слів та виразів, але й активізують учнів у процесі навчання. Адаптивність матеріалів враховує різний рівень лексичної підготовки учнів, надаючи індивідуальний підхід до кожного студента та забезпечуючи його поступовий розвиток.

2. Англомовна лексична компетентність – це рівень володіння основними лексичними знаннями та вміннями в англійській мові, що дозволяє ефективно використовувати слова та вирази в різноманітних ситуаціях комунікації. Ця компетентність включає в себе розуміння значень слів, їх використання в різних контекстах, а також уміння вибирати та поєднувати слова для точного та ефективного висловлення своїх думок.

Основні аспекти англомовної лексичної компетентності включають розширення словникового запасу, уміння використовувати різноманітні лексичні одиниці в писемному та усному мовленні, а також здатність розрізняти та використовувати відтінки значень слів відповідно до контексту. Важливим елементом англомовної лексичної компетентності є також уміння взаємодіяти та спілкуватися з іншими в англомовному середовищі без зайвих труднощів.

Оцінювання володіння англомовною лексичною компетентністю визначалось за трьома критеріями. Перший критерій – розуміння та запам'ятовування іншомовних слів – визначає, наскільки учень здатний осмислювати та вивчати новий лексичний матеріал. Другий критерій – вибір

слова для вирішення комунікативної задачі – відображає, наскільки ефективно учень може використовувати вивчені слова в реальних ситуаціях. Третій критерій – уміння вживати слово у поєднанні з іншими – оцінюється здатністю учня використовувати лексичний матеріал у контексті та взаємодіяти з іншими словами для точного та виразного висловлення. Ці критерії допомагають об'єктивно визначити рівень лексичної компетентності та сприяють систематичному розвитку мовних навичок учнів. Також було визначено три рівні сформованості англomовної лексичної комунікативної компетентності учнів: високий, середній, низький

3. Педагогічний експеримент проводився у Рівненському ліцеї №19. Експериментальна робота проводилась під час вивчення теми «It is tasty» (їжа). Групи навчались за підручником для 5 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом) «Англійська мова (5-й рік навчання)» (авт. Карпюк О. Д., Карпюк К. Т.) Під час дистанційного навчання ми використовували різноманітні онлайн-ресурси та платформи для створення цікавих та ефективних вправ. Зокрема, використовували Popplet для створення ментальних карт, Quizlet для інтерактивних вправ із співставлення слів та виразів, WordsTool для анаграм, Educaplay для тренування навичок написання та аудіювання, WordArt для «word clouds» візуалізації лексики, Canva для створення сценаріїв (storyboards), WordWall для вправ з випадковим вибором слів та колесом, Infogram для інфографіки та візуалізації інформації, та Padlet для інтерактивної дошки та спільної роботи учнів. Розробити методику формування англomовної лексичної комунікативної компетентності учнів під час дистанційного навчання.

4. У експериментальному дослідженні взяли участь 26 учня, по 13 учнів у експериментальній та контрольній групі. Результати констатувального етапу експерименту показали низький рівень сформованості англomовної лексичної компетентності учнів. Так, у середньому 57% учнів (64% – КГ, 49% – ЕГ) мають низький рівень володіння англomовною лексичною компетентністю. Тільки 36% від кількості всіх учнів контрольної групи мають лексичну навичку

на середньому рівні. В експериментальній групі кількість учнів з середнім рівнем володіння англомовною лексичною компетентністю становить 51%. Високим рівнем володіння англомовною лексичною компетентністю не має жоден з учнів із двох груп.

Результати контрольного етапу експерименту підтвердили значні покращення у формуванні англомовної лексичної компетентності учнів експериментальної групи (ЕГ). Після експерименту в ЕГ кількість учнів із низьким рівнем скоротилася до 24%, середнім зросла до 38%, а високим досягла 38%. У КГ ці показники змінилися на 38%, 62% і 0% відповідно. Кількість учнів із низьким рівнем зменшилась на 26%, а з середнім збільшилась на 26%.

Отже, кількісний і якісний аналіз результатів дослідження підтвердив ефективність методики формування англомовної лексичної компетентності в умовах дистанційної освіти у середній школі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аман І. С., Литвиненко О. В. Інтернет-сервіси в освітньому просторі: методичний посібник. Кропивницький: КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», 2017. 60 с.
2. Андрейкова І. Б. Реальний стан та особливості застосування викладачами іноземної мови засобів дистанційного навчання під час іншомовної підготовки учнів у закладах вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 79. Т. 1. С. 54-58. doi: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.79.1.11>
3. Антипін Є. Б., Бондар О. М. Організація взаємодії ЗЗСО з батьківською спільнотою в умовах змішаної та дистанційної освіти. *Молодий вчений*. 2021. №11 (99). С. 153-156. ISSN 2313–2167
4. Безкоровайна О. Інноваційна діяльність викладача іноземної мови: проблеми, теорії та практики. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*: науковий збірник: наукові записки РДГУ. 2016. Випуск 14 (57). С. 10–14.
5. Безкоровайна О., Дищаківська О. Використання психолого-педагогічного аспекту під час проведення нестандартного уроку з іноземної мови. *I Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Актуальні питання науки»*. 2020. Бердянськ: БДПУ. С. 179–182.
6. Безкоровайна О., Павлюк Г. Використання інноваційних ігрових технологій в особистісному розвитку учнів основної школи на уроках англійської мови. *Pedagogy: Theory, Science and Practice*. 2020. Yunona Publishing, New York, P. 88-107.
7. Безкоровайна О., Павлюк Г. Психологічні та педагогічні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови для початкової школи. *Освітній простір України*. 2019. №15. С. 60–65.

8. Боднар С. В. Когнітивний підхід до формування англомовної лексичної компетентності студентів економічних спеціальностей. *Наука і освіта*. 2014. №10. С. 34-38.

9. Бондар Ю. О. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія. *Теоретичні та практичні аспекти формування сучасних педагогічних технологій* : матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 12-13 лют. 2021 р.). Херсон: Молодий вчений, 2021. С. 84-88.

10. Галушко А. В. Використання інтегрованого підходу до навчання усталених виразів англійської мови з використанням ІТ-технологій. Рекомендовано до друку Вченою радою філологічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол № 4 від 18 листопада 2022 року), 2022, 155 с.

11. Гараненко А. М. Використання інтернет-контенту у системі дистанційного навчання англійської мови у ЗЗСО – Use of Internet content in the system of distance learning of English in establishments of general secondary education: кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» / Наук. керівник к.філол.н., доц. Я. М. Просяннікова; Міністерство освіти і науки України; Херсонський держ. ун-т, Ф-т української й іноземної філології та журналістики, Кафедра англійської філології та прикладної лінгвістики. Херсон: ХДУ, 2021. 31 с.

12. Гуржій А. М., Лапінський В. В., Карташова Л. А. Електронні освітні ресурси як суспільне явище. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Київ, 2016. Вип. 44. С. 14-20.

13. Дистанційне навчання у Великій Британії. URL: <https://www.stud24.ru/pedagogy/distancjne-navchannya-u-velikj-britan/51028721534-40-page1.html> (дата звернення: 07.04.2023).

14. Долгова О. І. Засоби дистанційного навчання англійської мови у 7-8 класах гімназій – Means of distance teaching of English in 7th-8th forms of secondary

comprehensive schools : кваліфікаційна робота (проект) на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» / наук. керівник к.філол.н., доц. Л. Л. Ткаченко ; Міністерство освіти і науки України ; Херсонський держ. ун-т, Ф-т української й іноземної філології та журналістики, Кафедра англійської філології та прикладної лінгвістики. Херсон : ХДУ, 2021. 71 с.

15. Долинський Є. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх перекладачів з використанням технологій дистанційного навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2012. 280 с.

16. Дудко Л. А. Роль інноваційних педагогічних технологій у становленні конкурентоспроможних спеціалістів. *Мультиверсум. Філософський альманах*. 2004. №39. С. 1–4.

17. Думанський Н. О. Класи сучасних технологій дистанційної освіти. [URL:http://vlp.com.ua/files/12.pdf](http://vlp.com.ua/files/12.pdf) (дата звернення 01.01.24).

18. Дятленко С. М. Нововведення в освітньому процесі на 2020 рік. [URL: https://inrespublica.org.ua/novyny/novovvedennya-v-osvitnomu-protsesina-2020-rik.html](https://inrespublica.org.ua/novyny/novovvedennya-v-osvitnomu-protsesina-2020-rik.html) (дата звернення: 09.04.2023).

19. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія / За ред. В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. 409 с.

20. Жевакіна Н. В. З історії дистанційної освіти. *Вісн. Львів. нац. ун-ту імені Івана Франка*. 2003. № 17. С. 135-141.

21. Зайка С. Особливості викладання англійської мови в умовах дистанційної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал / МОН України, Сумський державний педагогічний ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. А. Біда та ін.]*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. № 9 (103). С. 166–180.

22. Закон України «Про освіту». [URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19) (дата звернення: 20.09.2023).

23. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст.226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 21.09.2023).
24. Історія становлення ДО в Україні. URL: <http://masters.donntu.org/2007/ggeo/kulinchenko/library/book7.htm> (дата звернення: 07.09.2023).
25. Карпенко М. М. Розвиток дистанційного навчання як відповідь на сучасні виклики для України. *Стратегічні пріоритети*. 2014. № 4 (33). С. 102-105.
26. Квінт Д. Р. Онлайн-тестування англомовних комунікативних здібностей учнів основної школи у контексті дистанційного навчання іноземної мови: пояснювальна записка до дипломної роботи бакалавр спеціальності 014 Середня освіта (Англійська мова) / Д. Квінт; наук. кер. Інна Окатьєва. Харків, 2021. 2 с.
27. Клокар Н. І. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації. *Шлях освіти*. 2007. №4 (46). С. 38-41.
28. Коваленко А. В. Дистанційне навчання іноземної мови за умов пандемії: специфіка форм і методів роботи. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. № 35. Т. 3. С. 250-255. doi: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-3-37>
29. Колмакова І., Безкоровайна О. Використання Internet-контенту як необхідна складова вивчення іноземної мови. *II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Пріоритетні напрямки розвитку науки та освіти»*. 2020. Бердянськ: БДПУ. С. 85–89.
30. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні від 20.12.2000. URL: <http://uiite.kpi.ua/2019/06/03/1598/> (дата звернення: 07.10.2023).
31. Круглов В. Онлайн-освіта дарує свободу й мобільність. URL: <https://osvita.ua/blogs/73340/> (дата звернення: 07.10.2023).

32. Кухаренко В. М., Биков В. Ю., Сиротенко Н. Г., Рибалко О. В., Богачков Ю. М. Технологія створення дистанційного курсу : навч. посіб. Київ : Міленіум, 2008. 324 с.
33. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні : колективна монографія. Харків : Міська друкарня, 2020. 409 с.
34. Кучерук О. О. Динаміка розвитку форм дистанційного навчання іноземних мов в ХХІ столітті: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра; спец.: 035 «Філологія» / О. О. Кучерук; наук. керівник О. М. Медвідь. Суми: СумДУ, 2020. 63 с.
35. Лотоцька А. В., Пасічник О. Г. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації : навч. посіб.: Смарт освіта, 2020. 70 с.
36. Малихін О. В., Карпюк В. А. Методика застосування ІКТ у процесі формування лінгвокраїнознавчої компетентності учнів-філологів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 68. №6. С.113.
37. Малінко О. Дистанційна освіта: організаційна структура, психолого-педагогічні основи, фінансування і управління. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2002. № 6. С. 38–45.
38. Маренич Т. Г. Дистанційне та змішане навчання в умовах карантинних обмежень. *Матеріали VI внутрівузівської науковопрактичної конференції за підсумками виробничої практики учнів спеціальностей «Облік і оподаткування» та «Фінанси, банківська справа та страхування» 13 жовтня 2020 року*. Харків: ХНТУСГ. 2020. С. 3-9.
39. Міністерство освіти і науки України. Дистанційне навчання – це сучасно. URL:
<http://mon.gov.ua/ua/comments/17415-distantsiyne-navchannya--tse-suchasno.-gazeta-osvita-ukrayini--24-vid-17.06.2013> (Дата звернення: 01.11.23).
40. Мойсеєнко С. М. Використання елементів дистанційного навчання для формування іншомовної компетенції майбутніх інженерів. *Мови професійної комунікації: лінгвокультурний, когнітивно-дискурсивний, перекладознавчий та*

методичний аспекти : матер. II-ї міжнар. наук. конф., м. Київ, 16 квіт. 2015 р., НТУУ «КПІ». 162 с.

41. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1115 від 08.09.2020 «Деякі питання організації дистанційного навчання»

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text> (дата звернення 01.01.24).

42. Нова українська школа. Міністерство освіти і науки України. 2016.

URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

43. Огієнко О. І. Дистанційна педагогічна освіта: зарубіжний та вітчизняний досвід: навч.-метод. посіб. 2012. 75 с.

44. Павленко О. О. Використання дистанційного навчання у вищих навчальних закладах. *Вісник національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія: Філософія. Психологія. Педагогіка. 2007. № 3 (21). С. 78–85.

45. Павлюк Г., Безкоровайна О. Формування гуманістичної спрямованості молодших школярів в умовах особистісно-орієнтованого виховання. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. 2014. Вип. 45 (2). С. 23–28.

46. Пилаєва Т. Історія розвитку дистанційної освіти в світі. *Наукові записки*. 2016. № 147. С. 114-118.

47. Полат Е.С., Бухаркина М. Ю., Мойсеева М. В. Теорія і практика дистанційного навчання: навчальний посібник для студ. вищ. пед. навчальн. закладів. К.: «Академія», 2004. 416 с.

48. Положення про дистанційне навчання: наказ Міністерства освіти і науки від 25.04.2013 р. № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 07.11.2023).

49. Постанова Кабінету Міністрів України № 711 від 24 червня 2022 р. «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

50. Про вищу освіту: Закон України від 27.02.2018 р. № 2300-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155618#Text> (дата звернення: 07.11.2023).
51. Рибалко А. П. Використання дистанційної форми навчання в процесі математичної підготовки учнів – економістів. *Вісник Житомирського державного університету*. 2014. Випуск 5 (77). С.106-111.
52. Слухенська Р. В., Влад Г. І., Єрохова А. А., Маланій В. І. Основний інструментарій дистанційного навчання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 76. Т. 3. С. 121-124. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-3.21>
53. Сорокіна Г. М., Краснова Н. В. Викладання іноземної мови в умовах дистанційного та онлайн-навчання. *Scientific collection «InterConf»*, (51): with the Proceedings of the 9th International Scientific and Practical Conference «Science and Practice: Implementation to Modern Society», April 18–19, 2021. Manchester, Great Britain: Peal Press Ltd., 2021. P. 229-234.
54. Стадній А. Моделі дистанційного навчання. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*. 2020. Том 4. № 29. С. 151-156.
55. Стефаненко П. В. Теоретичні і методичні засади дистанційного навчання у вищій школі: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2002. 492 с.
56. Сушенцева Л. Л. Професійна мобільність як умова професійного становлення особистості в сучасному соціокультурному просторі. *Теоретико-методологічні проблеми підготовки фахівців у системі неперервної освіти*. Львів, 2016. Вип. 44. С. 95-100.
57. Тевелева С. В. Електронний підручник як засіб дистанційного навчання: методичні рекомендації. *Інформатика і освіта*. 2000. № 8. С. 48-50.
58. Ушкаленко І. М., Зелінська Ю. С. Дистанційна форма навчання у вищих навчальних закладах України та інших країнах. *Електронне фахове*

видання «Ефективна економіка». №4. 2018. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6254> (дата звернення: 01.01.2024).

59. Федорук П. І. Адаптивна система дистанційного навчання та контролю знань на базі інтелектуальних Інтернет-технологій: автореф. дис. ... д-ра техн. наук: 05.13.06. Київ, 2009. 37 с.

60. Федорук П. І. Система дистанційного навчання та контролю знань на базі Internet-технологій (на прикладі медичних вузів): дис. ... канд. техн. наук: 01.05.03. Київ, 2001. 219 с.

61. Шандра Н. А. Формування англомовної лексичної компетентності у професійно орієнтованому писемному спілкуванні майбутніх фахівців з інформаційних технологій в умовах магістратури : дис.... канд. пед. наук : 13.00.02 / Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2019. 238 с.

62. Щербак О. І. Теоретичні та методичні засади сучасних підходів до практики оцінювання навчальних досягнень. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Київ, 2016. Вип. 44. С. 72-77.

63. Янковець А. В., Янковець О. В. Особливості проведення онлайн-занять з іноземної мови із застосуванням сервера в умовах дистанційного навчання. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: педагогічні науки. 2020. № 4. Т. 23. С. 327-339. doi: <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v23i4.590>

64. Ярема І. А. Зміст формування англомовної лексичної компетентності в професійно орієнтованому говорінні студентів металургійних спеціальностей. *Вісник Запорізького національного університету*. Серія: Педагогічні науки. Запоріжжя. 2012. С.197-203.

65. Polianovskyi H., Zatonatska T., Dluhopolskyi O., Liutyi I. Digital and Technological Support of Distance Learning at Universities under COVID-19 (Case of Ukraine). *Revista Româneas căpentru Educație Multi dimensională*. 2021. № 13 (4). P. 595–613. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/13.4/500> (дата звернення

01.01.24).

66. Iryna Budz. Finding Effective Ways to Teach Foreign Languages//IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, VOL.21 No.7, July

2021 (WofS) http://paper.ijcsns.org/07_book/202107/20210709.pdf